

TRƯỜNG ĐẠI HỌC QUẢNG NAM
KHOA NGỮ VĂN VÀ CÔNG TÁC XÃ HỘI

TRẦN THỊ THU

TRUYỆN DÀI *NGÀY XƯA CÓ MỘT CHUYỆN TÌNH*
CỦA NHÀ VĂN NGUYỄN NHẬT ÁNH
DƯỚI GÓC NHÌN THI PHÁP HỌC

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

Quảng Nam, tháng 05 năm 2018

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC QUẢNG NAM
KHOA NGỮ VĂN VÀ CÔNG TÁC XÃ HỘI**

KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

Tên đề tài:

**TRUYỆN DÀI *NGÀY XƯA CÓ MỘT CHUYỆN TÌNH*
CỦA NHÀ VĂN NGUYỄN NHẬT ÁNH
DƯỚI GÓC NHÌN THI PHÁP HỌC**

Sinh viên thực hiện

TRẦN THỊ THU

MSSV: 4115010336

CHUYÊN NGÀNH: NGỮ VĂN

Khóa 2015 – 2018

Cán bộ hướng dẫn

Th.S HUỲNH THỊ ÁNH HỒNG

MSCB:

Quảng Nam, tháng 05 năm 2018

Lời cảm ơn

Trước hết em xin trân trọng cảm ơn cô – ThS.Huỳnh Thị Ánh Hồng là người đã trực tiếp hướng dẫn em cô đã tận tình chỉ bảo để bài khóa luận hoàn thiện hơn.

Đồng thời em cũng xin cảm ơn các thầy cô trong khoa Ngữ văn - và Công tác xã hội đã hỗ trợ em khi em gặp những thắc mắc muốn giải đáp, các thầy cô đã dạy học em trong 3 năm vừa qua giúp em có những kiến thức để tự tin làm nên bài khóa luận này.

Em cũng xin cảm ơn thư viện trường Đại học Quảng Nam đã cung cấp cho em những tư liệu để em thao khảo những bài khóa luận của các anh chị đi trước. Lời cuối cùng em xin cảm ơn bạn bè và gia đình đã ủng hộ và động viên em trong suốt thời gian em làm khóa luận

Do trình độ nghiên cứu và thời gian nghiên cứu có hạn nên khóa luận chắc chắn không tránh khỏi những sai sót và hạn chế. Vì vậy, em rất mong nhận được sự góp ý và chỉ dẫn của Thầy, Cô giáo

Em xin chân thành cảm ơn !

Tam Kỳ ngày tháng năm 2018

Tác giả của bài khóa luận

Trần Thị Thu

Lời cam đoan

Tôi xin cam đoan rằng bài khóa luận này là công trình nghiên cứu của bản thân tôi dưới sự hướng dẫn của cô giáo - Ths Huỳnh Thị Ánh Hồng và sự đóng góp ý kiến của thầy cô trong khoa Ngữ văn và CTXH

Tam Kỳ ngày tháng năm 2018

Tác giả khóa luận

Trần Thị Thu

MỤC LỤC

A. MỞ ĐẦU	1
1.Lý do chọn đề tài.....	1
2.Mục tiêu của đề tài	2
3.Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
3.1.Đối tượng nghiên cứu.....	2
3.2.Phạm vi nghiên cứu.....	2
4.Phương pháp nghiên cứu.....	2
5.Lịch sử nghiên cứu về truyện dài ngày xưa có một chuyện tình dưới góc nhìn thi pháp học	3
5.1.Tình hình nghiên cứu chung về các tác phẩm của nhà văn Nguyễn Nhật Ánh	3
5.2.Tình hình nghiên cứu truyện ngắn Ngày xưa có một chuyện tình dưới góc nhìn thi pháp học	3
6.Đóng góp của đề tài.....	4
7.Cấu trúc của đề tài.....	4
B. NỘI DUNG	5
CHƯƠNG 1: QUAN NIỆM NGHỆ THUẬT VỀ CON NGƯỜI TRONG TRUYỆN DÀI NGÀY XƯA CÓ MỘT CHUYỆN TÌNH CỦA NGUYỄN NHẬT ÁNH	5
1.1.Giới thuyết quan niệm nghệ thuật về con người.....	5
1.1.1.Con người giàu lòng vị tha, cao thượng.....	5
1.1.2.Con người nghĩa hiệp.....	12
1.1.3.Con người đáng thương, tội nghiệp	14
CHƯƠNG 2: KHÔNG GIAN VÀ THỜI GIAN NGHỆ THUẬT TRONG TRUYỆN DÀI NGÀY XƯA CÓ MỘT CHUYỆN TÌNH	21
CỦA NGUYỄN NHẬT ÁNH.....	21
2.1.Không gian nghệ thuật	21
2.1.1.Không gian thiên nhiên	21
2.1.2.Không gian tâm tưởng.....	25
2.2.Thời gian nghệ thuật	27

2.2.1.Thời gian quá khứ	27
2.2.2.Thời gian hiện tại	29
CHƯƠNG 3: NGÔN NGỮ GIỌNG ĐIỀU TRẦN THUẬT TRONG TRUYỆN DÀI NGÀY XƯA CÓ MỘT CHUYỆN TÌNH CỦA NGUYỄN NHẬT ÁNH ..	32
3.1.Ngôn ngữ trần thuật	32
3.1.1.Ngôn ngữ người kể chuyện	32
3.1.1.1.Ngôn ngữ giản dị, trong sáng	36
3.1.1.2.Ngôn ngữ trữ tình đậm chất thơ	39
3.1.2.Ngôn ngữ nhân vật	43
3.1.2.2.Ngôn ngữ đối thoại.....	43
3.1.2.3.Ngôn ngữ độc thoại	47
3.2.1.Giọng điệu trữ tình ngọt ngào	50
3.2.3.Giọng điệu suy tư trầm trở	55
C. KẾT LUẬN	59
D. TÀI LIỆU THAM KHẢO	59

A. MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Văn học ngày nay đang từng ngày đổi mới theo bước tiến của xã hội. Nếu những nhà văn khác mang màu sắc về cảm hứng thế sự thì Nguyễn Nhật Ánh lại chọn cách quay về với tuổi thơ với những câu chuyện thật đẹp mà giản dị. Nhà thơ Lê Minh Quốc từng nói: *“khi liệt kê tên tuổi và tác phẩm của một thế hệ nhà văn, hội đồng làm văn học sử có thể nhớ đến người này và quên bồng người kia, có thể chọn người này và bỏ sót người kia nhưng với Nguyễn Nhật Ánh, người ta không thể, dù cố tình hoặc vô tâm”*. Nhắc đến Nguyễn Nhật Ánh thì chắc hẳn không chỉ trẻ em mà những ai từng là trẻ em cũng sẽ liên tưởng đến một cái tên đầy thú vị *“hoàng tử bé”* trong thế giới tuổi thơ. Một cái tên mà ông được độc giả thân thương trao tặng. Với đề tài viết cho tuổi học trò Nguyễn Nhật Ánh làm cho thế hệ trẻ dường như bị mê hoặc và luôn muốn khám phá tất cả tập truyện của ông với một tâm thế *“đọc không bao giờ chán”*. Cùng với lối viết dí dỏm nhẹ nhàng với những câu chuyện về tình yêu tuổi học trò ngây ngô, đáng yêu như : *“ Cô gái đến từ hôm qua, Mắt biếc, Bàn có năm chỗ ngồi, Con chó nhỏ mang giỏ hoa hồng...* Và mới đây nhất là truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình* khiến độc giả mê đắm”... Nhân vật trong truyện ông hầu hết là những đứa trẻ tinh nghịch, hồn nhiên, vô tư với tình bạn trong sáng và cả những rung cảm rất chân thật theo kiểu tình yêu học trò. Những nhân vật ấy không hề xa lạ hay đến từ một xứ sở nào khác mà đích thực họ đều bước ra từ cuộc sống của mỗi chúng ta. Có lẽ vậy mà mỗi lần đọc truyện Nguyễn Nhật Ánh bạn sẽ thấy quen thuộc ngay với những tính cách, những câu chuyện trong từng trang sách ấy.

Nếu xưa nay chúng ta quen với cách khám phá các tác phẩm nghệ thuật theo lối truyền thống như giới thiệu, cảm nhận, đánh giá, phân tích các yếu tố nghệ thuật riêng lẻ thì ở thi pháp học hiện đại có cái nhìn và cách khám phá hoàn chỉnh, cụ thể và cách tiếp cận văn chương với quy luật phổ quát hơn dưới sự tổ chức hình thức mang tính nội dung của sáng tác văn học. Nếu nói rằng văn học là một hình thái ý thức xã hội, tác phẩm văn học là một hiện tượng ngôn ngữ, thì thi pháp là một hệ thống nghệ thuật của một hiện tượng văn học và thi pháp học là

bộ môn khoa học nghiên cứu về hệ thống nghệ thuật đó. Khi khám phá tác phẩm văn học dưới góc độ thi pháp ta sẽ thấy rằng hình thức nghệ thuật luôn gắn với tính hệ thống, tính quan niệm và tính chất tinh thần. Hoàn toàn không mang tính riêng lẻ. Có lẽ vì vậy mà tác phẩm văn học được soi rọi sẽ hiện hữu khả năng phản ánh đời sống của một hình thức nghệ thuật được sự giới hạn và chiều sâu ở từng góc độ thẩm mỹ của nó. Cũng chính vì lí do trên mà tôi quyết định chọn đề tài : “*Truyện dài Ngày xưa có một chuyện tình của nhà văn Nguyễn Nhật Ánh dưới góc nhìn thi pháp học*” để làm đề tài nghiên cứu cho bài khoá luận của mình.

2. Mục tiêu của đề tài

Với việc nghiên cứu đề tài về truyện dài *ngày xưa có một chuyện tình* của nhà văn Nguyễn Nhật Ánh dưới góc nhìn thi pháp học, tôi nghiên cứu ở khía cạnh sau: Quan niệm nghệ thuật về con người, không gian và thời gian nghệ thuật, ngôn ngữ và giọng điệu trần thuật. Không chỉ dừng lại ở đó, thông qua nghiên cứu những khía cạnh ấy, sẽ làm sáng tỏ hơn phong cách nghệ thuật của nhà văn Nguyễn Nhật Ánh.

3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

3.1. Đối tượng nghiên cứu

Truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình* dưới góc nhìn thi pháp học

3.2. Phạm vi nghiên cứu

Đề tài tập trung nghiên cứu các bình diện sau: Quan niệm nghệ thuật về con người, không gian nghệ thuật, thời gian nghệ thuật, ngôn ngữ và giọng điệu trần thuật

4. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp phân tích – tổng hợp sử dụng phương pháp này nhằm tách từng đối tượng nghiên cứu ra thành những vấn đề nhỏ giúp việc nghiên cứu tác phẩm một cách chi tiết hơn. Rồi sau đó sẽ tổng hợp lại toàn bộ những đối tượng nghiên cứu để đánh giá và đưa ra những lời nhận xét khách quan nhất

- Phương pháp thống kê: Sử dụng phương pháp này để thống kê các kiểu con người, không gian và thời gian nghệ thuật, ngôn ngữ và giọng trần thuật trong truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình*

- Phương pháp so sánh vận dụng phương pháp này để so sánh truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình* với một số truyện khác cũng viết về đề tài tình yêu tuổi học trò của nhà văn Nguyễn Nhật Ánh để tìm ra những điểm khác biệt và mới lạ ở truyện này

5. Lịch sử nghiên cứu về truyện dài *ngày xưa có một chuyện tình* dưới góc nhìn thi pháp học

5.1. Tình hình nghiên cứu chung về các tác phẩm của nhà văn Nguyễn Nhật Ánh

Là người viết hơn một trăm cuốn sách thiếu nhi nhưng Nguyễn Nhật Ánh không chỉ là tác giả dành cho trẻ em, hay tuổi mới lớn. Sách của anh đến với hàng triệu độc giả, khiến mọi người say mê. Có hẳn một thế hệ người đọc của Nguyễn Nhật Ánh. Họ lớn lên, lập gia đình và con cái của họ tiếp tục yêu trang viết của anh. Năm 2013, có thể xem như là một năm nở rộ các công trình nghiên cứu chuyên biệt về Nguyễn Nhật Ánh. Có thể kể ra đây những luận văn và khóa luận sau: Đặc điểm truyện Nguyễn Nhật Ánh (Phạm Thị Vân); Luận văn của Nguyễn Thị Đài Trang với đề tài : *Nhân vật trẻ em trong truyện Nguyễn Nhật Ánh* - nghiên cứu về diện mạo văn học thiếu nhi, quan niệm nghệ thuật về con người và kiểu nhân vật trẻ em cùng với nghệ thuật xây dựng nhân vật trẻ em trong tác phẩm của Nguyễn Nhật Ánh. *Nhân vật dị biệt trong văn xuôi Nguyễn Nhật Ánh và Nguyễn Ngọc Thuần* (Phạm Thị Hằng); *Nhóm nhân vật bất toàn về nhận dạng trong sáng tác của Nguyễn Nhật Ánh* (Phạm Thị Tuyết)...

5.2 Tình hình nghiên cứu truyện ngắn *Ngày xưa có một chuyện tình* dưới góc nhìn thi pháp học

Truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình* là một trong những truyện viết về tình yêu ở lứa tuổi học trò hay nhất của Nguyễn Nhật Ánh . Truyện được coi có lối viết mới lạ nhất trong những truyện trước đây của ông vì truyện xuất bản năm 2016 tuy nhiên cho đến nay chưa có công trình nào nghiên cứu tác phẩm này. Nên tôi quyết định chọn Truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình* của nhà văn Nguyễn Nhật Ánh dưới góc nhìn thi pháp học làm đề tài nghiên cứu cho bài khóa luận của mình để tìm ra cái hay cái đẹp trong tác phẩm

6. Đóng góp của đề tài

Nghiên cứu truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình* của Nguyễn Nhật Ánh dưới góc nhìn thi pháp học giúp cho độc giả cảm nhận cái hay cái đẹp của tác phẩm theo nhiều chiều. Đồng thời giúp người đọc cảm nhận sâu sắc hơn về tác phẩm và những thông điệp mà tác giả muốn gửi gắm qua tác phẩm. Bên cạnh đó việc nghiên cứu giúp cho tác phẩm khẳng định vị trí của mình trong nền văn học Việt Nam nói riêng và văn học thế giới nói chung.

Ngoài ra việc nghiên cứu đề tài này còn là tài liệu tham khảo cho những công trình nghiên cứu khác trong tương lai về Nguyễn Nhật Ánh và những tác phẩm của ông

7. Cấu trúc của đề tài

Ngoài phần mở đầu và kết luận và tài liệu tham khảo, khóa luận bao gồm 3 chương

Chương 1: Quan niệm nghệ thuật về con người trong truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình* của nhà văn Nguyễn Nhật Ánh

Chương 2: Không gian và thời gian nghệ thuật trong truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình* của nhà văn Nguyễn Nhật Ánh

Chương 3: Ngôn ngữ và giọng điệu trần thuật trong truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình* của nhà văn Nguyễn Nhật Ánh

B. NỘI DUNG

CHƯƠNG 1: QUAN NIỆM NGHỆ THUẬT VỀ CON NGƯỜI TRONG TRUYỆN DÀI NGÀY XƯA CÓ MỘT CHUYỆN TÌNH CỦA NGUYỄN NHẬT ÁNH

1.1. Giới thuyết quan niệm nghệ thuật về con người

Macxin Gorki đã từng khẳng định: “*Văn học là nhân học*”. Đó là nghệ thuật miêu tả biểu hiện con người. Do vậy, con người chính là đối tượng chủ yếu của văn học. Dù miêu tả thần linh, ma quỷ, đồ vật, hoặc đơn giản là miêu tả các nhân vật, văn học đều nhằm mục đích miêu tả và thể hiện vào con người. Thực tế cho thấy, không có một tác phẩm, một tác giả hay một nền văn học nào lại chỉ đơn thuần nói về thiên nhiên mà không liên quan đến con người. Nói cách khác mục đích miêu tả của nhà văn là nhằm hướng đến thể hiện con người.

1.1.1. Con người giàu lòng vị tha, cao thượng

Nhắc đến hai từ cao thượng ta sẽ liên tưởng ngay đến một người sẽ hi sinh tình yêu của mình cho người khác một cách tự nguyện mà không oán hận hay trách móc. Bởi lẽ có ai đó đã nói rằng: “*Nước không đọng lại trên núi cao, người cao thượng không chất chứa nỗi căm hờn*”. Nhưng liệu trong tình yêu có thật sự tồn tại sự cao thượng ấy không? “*có lẽ trên thực tế không có cái gọi là cao thượng trong tình yêu. Cao thượng nếu có, chỉ giới hạn ở cách ứng xử. Còn về tình cảm, trái tim nào cũng bị sự ích kỷ giam cầm... Ai tuyên bố tôi hạnh phúc khi thấy người mình yêu hạnh phúc bên cạnh người khác, đó là một sự dối lòng. Làm sao có thể lấy hạnh phúc của người mình yêu làm hạnh phúc của mình trong khi mình là kẻ đứng bên lề ngôi nhà hạnh phúc đó và nhìn vào bên trong bằng ánh mắt thèm thuồng, ghen tị. Trong tình yêu, không có những huyền thoại sinh ra theo kiểu này. Tuyên bố đó chỉ đúng khi người ta đã hết yêu. Nếu còn yêu, cái mà kẻ thua cuộc nhận lãnh là sự bất hạnh – chứ không phải là ngược lại.*”[1; 211]... Thế nhưng nhân vật Vinh trong truyện khiến ta thật sự cảm động với tình cảm của mình mặc dù bên trong nó phải đấu tranh rất nhiều cho những quyết định khó khăn của mình nhưng bao giờ cái thiện cái tốt trong người Vinh cũng chiến thắng tất cả. Tình cảm Vinh giành cho Phúc và nhỏ Miền thật sự rất đáng trân trọng.

Anh chàng thật thà ấy thích nhỏ Miền mà không dám nói chỉ lặng lẽ dõi theo từ phía sau luôn âm thầm giúp đỡ dù bị thằng Hương anh Miền cho ăn gậy nhiều lần rất oan ức. Anh chàng này còn là người rất nhút nhát trong tình yêu bằng chứng là anh rất thích nhỏ Miền nhưng không dám nói. Người ta cho rằng đàn ông nhút nhát trong tình yêu đều là những người thật thà và lương thiện. Hay bởi vì nghe theo lời cậu Huân:

“-Con đừng lo. Tình bạn là mảnh đất phù hợp nhất để tình yêu gieo xuống hạt giống của mình. Tới một ngày nào đó, chiếc áo tình bạn trở nên chật chội, con bé đó sẽ cần tới một chiếc áo khác.”[1; 56]...Cậu Huân nói phải, nhưng trong tình yêu không có công thức nào áp dụng cho tất cả bởi tình yêu có lí lẽ riêng của nó, con người không thể ngồi đó chờ đợi tình yêu thuận theo ý của mình. Và có những lời yêu không nói ra sẽ hối tiếc đến tận sau này. Một anh chàng dù biết rằng Phúc bạn thân mình cũng thích nhỏ Miền nhưng chưa bao giờ trách cứ bất kì điều gì, mặc dù trong lúc đó giữa lí trí và con tim đã đấu tranh một cách dữ dội nhưng thế rồi cũng bênh vực cho bạn : *“nghĩ ngợi một hồi, lòng tôi dần dần bình tĩnh trở lại. Phúc là đứa có máu anh hùng, chắc nó không bao giờ phản bạn. Chỉ tại tôi đa nghi. Tôi giống ông Tào Tháo trong truyện Tam Quốc, gặp ai cũng nghi ngờ. Nghi ngờ và hãm hại cả những người tử tế với mình. Tôi tệ ghê!”*[1; 86]...

Thế rồi từ khi biết nhỏ Miền cũng thích Phúc chứ không thích mình Vinh cũng không tỏ ra bức bối hay thù hận mặc dù mùa hè đến chẳng còn vui vẻ gì đối với Vinh *“chưa bao giờ tiếng ve râm ran trên các tàng cây nghe buồn như thế đối với tôi* [1; 123]... Đáng lẽ ra khi yêu con người ta không được tình yêu đáp trả người ta sẽ đâm ra thù hận, nghĩ cách hãm hại hoặc cầu mong mối tình kia chóng tan vỡ nhưng ở Vinh thì không như vậy. Bởi vì ngay bản thân Vinh hiểu rằng nó thương nhỏ Miền nhiều, nhiều lắm. Nó chỉ tìm cách lảng tránh để gặp Phúc và Miền chứ chưa bao giờ hờn giận, oán trách. Từ đó cho chúng ta thấy rằng Vinh là một người giàu lòng yêu thương và cao thượng. Một người đã chiến thắng phần ác quỷ trong bản thân mình nó có thể hi sinh không điều kiện cho người nó yêu thương, quý mến

Để rồi Vinh đành ôm buồn tủi một mình nhìn Miên và Phúc vui vẻ bên nhau. Nhưng Vinh không thể làm gì khác được vì tình yêu ấy Miên đã dành cho Phúc, còn đối với Vinh chỉ là tình bạn không hơn không kém. Tình cảm của Vinh chỉ là tình cảm đơn phương, tình cảm từ một phía thật chua xót và trớ trêu bởi vì yêu đơn phương là một loại tình yêu say đắm hoàn mỹ nhất trên đời này bởi vì tuyệt đối cũng không bao giờ bị thất tình. Nhưng chỉ có người chân chính từng trải mới biết được loại tình yêu không thể nói nên lời này, đó mới là loại tình yêu yếu ớt nhất trên thế giới. Thế nhưng tình yêu ấy đẹp đẽ và cao thượng, tình yêu của Vinh khiến ta nhớ đến những câu thơ của Puskin

“Tôi yêu em âm thầm không hy vọng

Lúc rụt rè khi hăm hực lòng ghen

Tôi yêu em chân thành, đắm đuối

Cầu cho em được người tình như tôi đã yêu em”...

(Tôi yêu em- Puskin)

Cảm giác nhìn người yêu thương đang hạnh phúc bên người khác chắc hẳn ai cũng ghen tuông, hăm hực nhưng ở đây chua xót hơn không phải là không ghen mà không có quyền được ghen. Nhưng tình yêu Vinh dành cho Miên vẫn đẹp, vẫn nguyên vẹn như những ngày đầu. Và tình bạn Vinh dành cho Phúc vẫn thế chỉ có điều từ nay họ sẽ gặp nhau nhưng không thể vui vẻ và thoải mái như trước kia nữa. Chúng ta có thể trách Vinh khờ dại yêu mà không nói nhưng không thể phủ nhận được tình cảm tuyệt vời của Vinh dành cho những người bạn của mình. Lòng cao thượng của Vinh khiến người khác nể phục có lẽ tình bạn và tình yêu của anh cao cả đến mức vượt lên cả sự ích kỷ tầm thường của bản thân. Và Vinh không muốn làm người con gái mình yêu thương khó xử, không muốn ánh mắt của nó gợn buồn vì hai người bạn mà nó rất quý mến nên Vinh đành âm thầm rút lui. Vì đôi khi tình yêu là phải để người mình yêu ra đi, và để họ lựa chọn cái nơi mà họ cảm thấy hạnh phúc. Tình yêu cao thượng của Vinh khiến ta nhớ đến một câu hỏi :

Phụ nữ thực sự mong muốn điều gì nhất?

Và câu trả lời là:

“Điều phụ nữ mong muốn nhất là được tự quyết định cuộc đời của mình, Phụ nữ hạnh phúc khi tự quyết định lấy cuộc đời mình Vinh còm cũng hiểu rõ điều đó nên để cho nhỏ Miền tự quyết định lấy hạnh phúc của nó miễn là nó vui vẻ. Mặc dù là như vậy nhưng không có nghĩa là lòng Vinh yên ổn anh chàng này vẫn mang một nỗi khổ tâm rất lớn.

Dù Phúc và Miền đã thành một cặp lòng Vinh rất buồn nhưng khi nghe Cu Em nói xấu về hai người bạn của mình thì Vinh cảm thấy như mình bị nói xấu *“nhưng ngay lúc này, tôi muốn đánh nhau quá. Thằng Cu Em nói xấu Phúc và Miền như tôi cảm thấy như chính mình bị xúc phạm*

“- Cần gì theo rình mới biết! cặp đôi nào mà chẳng vậy !

Tôi hừ mũi:

- Hai đứa nó chỉ là bạn bè thôi.

- Bạn bè cái mốc xì ! - Cu Em tĩa nước bọt qua kẽ răng - Chỉ có đứa ngu như mày mới nghĩ vậy thôi

Tôi lập tức nhảy xổ vào Cu Em. Không phải vì tức chuyện nó chửi tôi ngu, mà tức về chuyện nó phao tin đồn nhảm về Phúc với Miền.” [1; 142]... Hành động của Vinh cho thấy nó luôn tin tưởng và bảo vệ Miền và Phúc. Trong lòng nó luôn coi Phúc và Miền là người thân chỉ có người thân mới bên vực che chở nhau như vậy.

Ta thấy xuyên suốt toàn bộ câu truyện Vinh luôn là một người thật thà tốt bụng cao thượng dường như nhân vật này sinh ra để hy sinh và khiến người khác hài lòng. Không dừng lại ở đó sau những lời đồn thổi của mọi người về cặp đôi Miền và Phúc để che mắt dư luận Vinh đã nghĩ ra một cách *“Hôm nào mày và Miền đi chơi nhớ rủ tao đi với !* [1; 150]... đó là lời Vinh còm nói với Phúc liệu nó đi chơi mà trong lòng có thỏa mái, vui vẻ hay không ? *“tôi lại đi chơi với Phúc và Miền, lòng nửa buồn nửa vui. Nhưng đó là sự lựa chọn của tôi và tôi hài lòng một quyết định khó khăn đó. Để đến được thảo nguyên bình yên, đôi khi con người ta buộc phải leo qua những ngọn núi cao trong lòng mình”* [1; 151]... Rõ ràng Vinh đã rất khó khăn khi đưa ra quyết định đó nhưng nếu chấp nhận nghe những lời cười cợt chế diễu hai người bạn của mình thì đối với Vinh là một điều

khó khăn hơn. Và rồi cả ba người lại tiếp tục đi chơi cùng nhau cho đến một ngày Phúc đột nhiên biến mất khỏi thị trấn bỏ Miền ở lại không một lí do trong khi Miền đã mang trong người giọt máu của Phúc.

Rồi lại một lần nữa chính Vinh đã cận kề chăm sóc động viên, lo lắng cho người con gái đáng thương đó và lo cho cả sự biệt tăm của Phúc trong thời gian dài. “*có khi thằng Đuôi Tôm chẳng còn sống trên cõi đời cũng nên! Đôi khi tôi nom nớp nghĩ*” [1; 159]... Trong những năm tháng ấy tưởng chừng tình yêu đôi với Miền cũng phai nhòa theo năm tháng nhưng “*Tôi biết tôi vẫn không thôi yêu Miền, mặc dù tôi không rõ một tình yêu như vậy sẽ biến tôi thành kiểu mẫu của sự thủy chung hay biểu tượng của sự ngu ngốc*” [1; 160]... Vinh không chỉ cao thượng mà còn thủy chung yêu ghét rõ ràng một mẫu người đàn ông mà nhiều phụ nữ ao ước. Đối với Vinh tình yêu là thứ gì đó rất thiêng liêng nó sẽ nghe theo sự mách bảo của con tim hơn là lí trí, nếu ai yêu bằng lí trí thì ắt là sẽ có sự toan tính thiệt hơn. Và nếu như tình yêu của Vinh dành cho Miền là sai thì chắc có lẽ cả đời này Vinh sẽ nhận sai về mình. Vinh lúc nào cũng đối tốt với Miền khi Miền xa bé Su “*trong những ngày tháng sầu muộn đó, Vinh vẫn thường xuyên ghé thăm tôi. Như ngày xưa còn bé, Vinh lúc nào cũng ân cần với tôi, lo lắng cho tôi từng li từng tí mà sao lòng tôi vẫn không vui. Có lẽ do tôi thấy tôi có điều không phải với Vinh và cảm giác đó khiến tôi không thỏa mái.*” [1; 187-188]...

Trong những lúc Miền khó khăn nhất Vinh luôn sẵn sàng giúp đỡ “*- Khi nào gặp khó khăn gì, Miền cứ nói với Vinh nhé!*” [1; 163]... Và khi biết sự thật là bé Su là con của Miền và Phúc thì Vinh cũng dang rộng đôi vòng tay của mình để che chở bảo vệ cho hai mẹ con Miền. Mặc dù Vinh đã rất sốc và đấu tranh tâm lí rất nhiều. Bởi vì sự ghen tuông cứ như con quái vật muốn nuốt chửng Vinh thế rồi anh cũng đủ tỉnh táo để kiềm hãm nó. “*tôi dành thời gian đến thăm Miền nhiều hơn, bắt chấp ngọn lửa hờn ghen vẫn đang âm ỉ cháy trong lòng. Tôi học cách xem chuyện Miền có con là một tai nạn ngoài ý muốn, là những cảnh đời mà số phận thỉnh thoảng vẫn lỡ tay gây ra.*” [1; 212-213]... Có lẽ ta sẽ không hình dung ra được tình cảm Vinh dành cho Miền lớn nhường nào đâu, tình cảm đó không thể cân, đo, đong, đếm được một cách chính xác nên nó

có thể cảm nhận được qua con tim. Mà hành động tích cực chỉ có thể nảy sinh từ những suy nghĩ tích cực nên Vinh đã chấp nhận gói gọn những ghen tuông và cất nó vào một góc của trái tim nơi mà anh ít khi nhìn thấy nhất và anh nghĩ *“người duy nhất nó có thể dựa dẫm trong lúc này là tôi. Tôi nghĩ là tôi yêu nó rất nhiều, thế mà tình yêu của tôi chỉ biết thở bằng ghen tuông và nếu tôi nhân danh thứ gia vị đáng cay đó để quay lưng với nó thì mỗi thâm tình tôi dành cho nó từ thuở thiếu thời đâu còn có ý nghĩa gì.”* [1; 213]...Chỉ có một tấm lòng nhân hậu một đầu óc tinh táo mới có thể suy nghĩ được điều đó và cũng chính từ lòng yêu thương đã nâng đỡ con người. Có lẽ *“nơi lạnh nhất không phải là bắc cực mà là nơi thiếu vắng đi tình thương”*. Và nếu tâm hồn Miên là nơi lạnh lẽo u tối thì Vinh chính là đóm lửa sưởi ấm, soi sáng nơi tâm hồn ấy.

Chính tình yêu thương của Vinh là ánh sáng xua đi màn đêm u tối bao vây mẹ con Miên. Là bờ vai vững chắc để mẹ con Miên tựa vào trong những ngày Phúc vắng mặt và rồi tình thương đó chiến thắng tất cả, chiến thắng ngọn lửa ghen tuông đang hùng hực cháy và cả sự ít ki, nhỏ nhen tầm thường đang xâm chiếm lấy Vinh. Nguyễn Nhật Ánh thật tài tình cũng thật tinh tế khi miêu tả rất hay rất thật diễn biến tâm lí của nhân vật Vinh bởi lẽ Vinh cũng là một con người bình thường không phải thánh nhân, hay bồ tát cũng biết ghen tuông biết buồn tủi. Nhưng thật may mắn vì bản chất lương thiện tốt đẹp nên Vinh đã chiến thắng phần ác quỷ trong bản thân mình để làm những lẽ phải mà một con người nên làm. Và hơn ai hết Vinh là người hiểu rằng ngay lúc này đây mẹ con Miên rất cần sự cứu mang của anh. Để rồi gạt đi tất cả từ miệng anh cũng đã thốt ra câu *“Vinh muốn cưới Miên làm vợ...Vinh sẽ nhận Vinh là ba của bé Su”*[1; 214]... Đó là câu nói đã được suy nghĩ rất nhiều chứ không phải nói vào những lúc vui miệng hay sự thương hại nhất thời. Những lời nói thật cảm động và giàu lòng hy sinh.

Nhưng sau khi đã cưới miên làm vợ cuộc sống đang êm ấm bỗng dưng Phúc trở về lại một lần nữa cuộc sống hạnh phúc của Vinh Miên và bé Su lại một lần nữa đảo lộn. Ngay lúc này đây Vinh lại chọn cách ra đi khi biết Phúc và Miên có ý định cùng nhau bỏ trốn. Bởi vì đôi khi tình yêu là để người mình yêu ra đi

đến cái nơi họ muốn đến mặc dù trong lòng rất đau nhưng “*nếu tình yêu có thể nói bằng nhiều thứ tiếng và trái tim tôi và Miên có những ngôn ngữ hoàn toàn khác nhau thì tôi có tìm mọi cách để giữ lại em cũng vô ích. Sự đồng cảm trong tình yêu hoặc có hoặc không. Trong mọi trường hợp tình yêu không cần phiên dịch*” [1; 305]... Vâng đúng vậy nếu tình yêu không có sự đồng điệu giữa hai con tim thì có níu giữ cũng bằng thừa một khi tâm hồn người ta muốn ra đi thì thể xác ở lại cũng chỉ là cái xác biết nói. Nên Vinh quyết định trả Miên về cái nơi mà Miên đã xuất phát nơi đó có hạnh phúc còn dang dở với Phúc.

Sự lựa chọn ra đi nhưng không cho Miên biết trước là một sự hy sinh rất cao cả của Vinh. Vì hạnh phúc đó đáng lẽ chính anh mới là người xứng đáng vì không có anh cuộc đời mẹ con Miên sẽ ra sao? Chính cái lúc khó khăn nhất, cần người sẻ chia an ủi nhất thì không một ai biết Phúc đang ở đâu và làm gì. Vinh ra đi trong sự đau đớn tột cùng bởi lẽ một gia đình đang hạnh phúc, ấm êm thì một lát nữa thôi sẽ đường ai nấy đi sẽ không còn những bữa cơm do Miên chuẩn bị để đợi anh về ăn chung hay tiếng gọi ba thơ ngây của bé Su. Tất cả như tuột khỏi tầm tay bầu trời đen tối như trút xuống gia đình của anh. Một con người mất tất cả chỉ trong một đêm, mất những người anh từng yêu thương nhất mất một gia đình mất cả hạnh phúc và những kỉ niệm đẹp đẽ nơi có bóng dáng người vợ hiền và đứa con ngoan “*tôi run lên không dám đẩy sự tưởng tượng đi xa hơn nhưng trong đầu tôi vẫn cứ hiện ra vẻ mặt thất thần, hoang mang, mắt mắt của Vinh, vẻ mặt của người bất ngờ phát giác cướp lên vào nhà dọn sạch tất cả chỉ trong một đêm. Tệ nhất là dọn sạch tất cả hạnh phúc ra khỏi cuộc đời mình*” [1; 328]... Một con người suốt một đời chỉ nghĩ và sống cho người khác lẽ ra phải hưởng một cuộc sống tốt đẹp. Cũng chính vì lẽ đó mà tác giả đã không nỡ chia rẽ gia đình họ mà cho kết thúc truyện gia đình ấy lại đoàn tụ trong cảm xúc vỡ òa trong niềm vui sướng và hạnh phúc tràn ngập. “*tôi là bé Su. Là cậu bé mà ba Vinh ghi chặt trong tay, trong khi mẹ tôi ôm chầm lấy ông từ phía sau, cả hai người đều thút thít, nước mắt ròn ròn trên má, vào buổi sáng ông trở về từ Đà Nẵng, thấp thỏm chờ địa ngục trút xuống đầu để rồi ngỡ ngàng nhận ra cái mình vừa đặt chân qua là ngưỡng cửa thiên đường*” [1; 342]...

Nhân vật Vinh được Nguyễn Nhật Ánh xây dựng là một mẫu người đàn ông lí tưởng, có tấm lòng bao dung và cao thượng. Hạnh phúc hôm nay anh được nhận là biết bao sự hy sinh nó hoàn toàn xứng đáng và bé Su và Miên là món quà hạnh phúc vô giá đối với anh

1.1.2.Con người nghĩa hiệp

Văn học chẳng là gì cả nếu không vì con người. Con người là điểm xuất phát và cũng chính là cái đích đi đến cuối cùng của văn học (Tố Hữu). Vâng chính con người trong tác phẩm đã tạo nên tình huống, nhà văn khéo léo ban cho mỗi nhân vật của mình một tính cách khác nhau có thể là lương thiện có thể là phản diện nhưng mỗi nhân vật dù tốt hay xấu cũng để lại cho ta một bài học một ý nghĩa nhân văn. Nếu những nhà văn khác chọn cho mình những nhân vật trưởng thành để viết thì Nguyễn Nhật Ánh lại đi vào thế giới tuổi thơ – những câu học trò hồn nhiên tinh nghịch với những nét tính cách đáng yêu như ở *Nữ sinh*, *Chú bé rắc rối*, *Thằng quỷ nhỏ*, *Cho tôi xin một vé đi tuổi thơ* hay những rung cảm đầu đời mà ta đã gặp trong *Mắt biếc*, *Tôi thấy hoa vàng trên cỏ xanh*, *Đi qua hoa cúc...* thì *Ngày xưa có một chuyện tình* là một chuyện tình như thế.

Ở đó mỗi nhân vật mang một nét tính cách đáng yêu riêng như Vinh còm - một chàng trai giàu lòng cao thượng. Miên một cô gái đáng thương hay Phúc một con người đầy nghĩa hiệp. Ở Phúc có những nét tính cách của một chàng trai hiền lành. “*ở lớp, Phúc là đứa ít nói, vì vậy chẳng gây gổ với ai. Kể cả khi bạn bè gọi nó là Đuôi Tôm (vì tóc sau gáy nó khi mọc dài ra bao giờ cũng có một chòm nhọn chìa xuống ngay chính giữa - dân gian vẫn gọi là tóc đuôi tôm), nó chỉ nhe răng cười. Tôi chưa thấy nó đánh nhau với ai bao giờ*” [1; 17]... Thế nhưng đôi khi vì tình bạn chàng trai này sẵn sàng xông vào đánh thằng Cu Em và thằng Lẹ - hai đứa trong lớp chuyên bắt nạt những đứa yếu như Vinh còm. Điều đó cho thấy tình bạn học trò thật đẹp làm sao, lũ trẻ nhỏ chúng có thể vì nhau mà đánh lại bất cứ kẻ hung hăng nào để bảo vệ hay bênh vực bạn bè của mình. “*nhận liền hai cú đá, Phúc vẫn không hề tỏ ra sợ hãi, mặc dù tôi biết nó rất đau. Nó quay người lại, thấy Cu Em đang xông tới, liền liền linh lao đầu vào bụng đối phương*” [1; 18]... Nếu như Vinh còm mang vẻ ngoài của một đứa con trai chất

phác thì Phúc là một đứa con trai phong lưu, lì lợm. theo lời Vinh còm thì: “*nó sẵn sàng giải oan cho tôi trước mặt thằng Hường và không ngại choảng nhau với tụi thằng Lẹ*”[1; 19]. Đường như người con trai này gặp chuyện bất bình thì ra tay cứu giúp không màng đến an nguy của bản thân và trong tâm luôn khắc sâu lời dạy của ông ngoại là sống trên đời điều quan trọng nhất là không biết sợ.

Câu chuyện mở đầu bằng hồi tưởng của Phúc khi gặp bé Su trong vườn ổi của ông năm Khoa nhưng câu chuyện chủ yếu xoay quanh những trận đánh nhau của những cậu học sinh. Nhờ đó mà ta thấy được hình ảnh chàng trai Phúc vô cùng nghĩa hiệp với lối đánh không theo sách vở mà luôn giành những trận thắng. Một chàng có mớ tóc đuôi tôm dễ thương hiền lành ít nói tưởng sẽ ko bao giờ đánh nhau với ai nhưng vì bảo vệ lẽ phải cũng quyết ra tay đòi lại công bằng. Cũng chính vì tính tốt bụng, dũng cảm của mình mà sau nhiều lần giúp Vinh còm thoát nạn thì đôi bạn này thân nhau từ lúc nào không hay. Và từ đó cái tên Phúc và Vinh dường như không thể tách rời. Phúc không những là người bạn mà còn là người vệ sĩ luôn bên cạnh để bảo vệ cho Vinh còm, đến thằng Hường anh của Miền - cái thằng mà cả thị trấn Hà Lam ai cũng ngán. Thế mà khi nghe Vinh còm bị thằng Hường anh của nhỏ Miền đánh thì Phúc đã có ý định trả thù giúp bạn “*khi nghe Vinh còm kể đứt, tôi đứng phắt dậy, răng nghiến trèo trèo:*

- *Tao sẽ trả thù giùm mày!*” [1; 36]...

Một anh chàng đã nói được thì làm được.

“-*Tối hôm qua tao trả thù giùm mày rồi*

Tôi giật nảy:

- *Trả thù bằng cách nào?*

- *Tao nấp trong bụi cây lấy ná thun bắn vào đầu thằng Hường.*”

[1; 37- 38]...Nguyễn Nhật Ánh đã xây dựng nên một nhân vật thật đẹp một anh chàng dũng cảm, gan dạ, nghĩa hiệp luôn hành động vì lẽ phải vì chính nghĩa. Phúc còn là người bạn thật tuyệt vời của Vinh là người biết trọng tình nghĩa và biết yêu thương giúp đỡ bạn bè trong lúc hoạn nạn khó khăn. Vinh còm chắc hẳn sẽ yên tâm khi có Phúc bên cạnh sẽ chẳng lo bị ai bắt nạt nữa.

Không chỉ là anh chàng gan dạ, dũng cảm yêu thương bạn bè Phúc còn là chàng trai định nghĩa về việc thích một người một cách thú vị và đáng yêu

“- Thích hả ? Thích tức là ...là...

- Tao nhớ ra rồi ! Thích một đứa con gái nào đó tức là lúc nào mình cũng mơ tới chuyện làm chồng nó.

- Không chỉ vậy, lúc nào mình cũng tưởng tượng có một ngày con của nó chạy ra vườn réo mình inh ỏi “ Ba ơi ba, vô ăn cơm !” [1; 41- 42]. Không ai ngờ rằng một anh chàng có vẻ ít nói, lì lợm lại có thể lí giải về chuyện tình cảm một cách đáng yêu như thế. Điều đó hoàn toàn phù hợp vì đây là chàng trai thường xuyên đọc sách của ông ngoại nên có một kho tàng tri thức về mọi lĩnh vực.

Đọc truyện hình ảnh anh chàng Phúc luôn ẩn tượng trong tâm trí ta với nét phong trần, ngang tàn. Kiểu nhân vật nghĩa hiệp khí phách xuất hiện trong truyện Nguyễn Nhật Ánh cũng khá nhiều nhưng nét tính cách đó được ông xây dựng một cách chân thật gần gũi, đó là những đứa con trai nghịch ngợm hay gây ra những trò gây sự, đánh nhau. Ta như tìm thấy mình hay những đứa bạn tinh nghịch của mình trong những câu chuyện ấy.

1.1.3.Con người đáng thương, tội nghiệp

Nhân vật trong tác phẩm của Nguyễn Nhật Ánh chủ yếu là trẻ em nhưng cũng có khi là những người trưởng thành. Nhân vật được xây dựng có những nét đáng yêu, tinh nghịch mỗi người một hoàn cảnh, một tính cách và có những nhân vật rất đáng thương với đầy rẫy nỗi bất hạnh. Và Miền trong *Ngày xưa có một chuyện tình* là nhân vật như thế. *“nhỏ Miền là đứa con gái xinh xắn. Da nó không trắng bằng những đứa con gái khác. Da nó màu bánh mật nhưng bù lại nó có đôi má bầu bĩnh và đôi mắt to. Nhỏ Miền có hàm răng trắng nhưng ít khi nó cười. Có lẽ do nó không có bạn, vì đứa nào cũng sợ thằng Hường anh nó. Thằng Hường lớn tuổi hơn bọn học trò chúng tôi, to con, bỏ học từ năm lớp tám, suốt ngày lêu lổng và đặc biệt là rất thích gây chuyện đánh nhau.”[1; 31]...* Đó là lí do nhỏ Miền trong lớp chỉ thui thủi một mình không ai dám trò chuyện trừ Vinh còm. Tuổi học trò đến lớp không chỉ để học tập mà còn vui đùa cùng lũ bạn đó là lứa tuổi đẹp nhất hồn nhiên và lắm mơ mộng thế mà nhỏ Miền lúc nào cũng chọn

cho mình một góc riêng không tiếp xúc hay vui đùa cùng với ai thật tội nghiệp. Nó như một bức bình phong ngăn cách với lũ bạn không một ai dám buông chuyện với nó dù chỉ một câu ngoại trừ Vinh còm. Không những thế nó luôn bị sự trêu chọc của đám bạn cùng trang lứa khi *“ông Sáu thôi, ba của Miền, lại thường xuyên là đề tài đàm tiếu của người lớn trẻ con trong làng. Ông ham rượu, lại hay đánh nhau”* [1; 9]... Được sinh ra trong một gia đình không mấy nề nếp và gia giáo nhưng tính Miền không hề bị pha lẫn cùng anh trai và ba nó, nó trầm tính cũng ít tiếp xúc hay gây sự với ai. Bị trêu chọc nó chỉ biết chạy ra sau hè và bung mặt khóc. Nếu anh Hường và ba nó là những bụi bần thì nó như một viên ngọc sáng khuất lấp trong mớ bụi bần ấy. Hay chính nó là giọt nước ngọt trong một biển lớn nước mặn.

Nhỏ Miền luôn là người phải can ngăn những hành động của anh Hường *“nó nhặt cục gạch xáng mạnh vào chân Vinh còm khiến thằng này đau muốn xỉu. Chưa hết Hường còn xông tới cho Vinh còm một thoi như trời giáng vào mặt, bắt chấp nhỏ Miền khóc lóc ôm ngang bụng thằng anh kéo ra”*[1; 35]... hay ba Miền Ông Sáu Thôi và ông Đường có xích mích từ trước nên khi hai người cứ hễ uống say là vật nhau *“cuộc chiến chỉ kết thúc khi cả hai ông hoặc một trong hai ông té lăn xuống vạt ruộng bên đường quốc lộ, lóp ngóp hoài không leo lên nổi, chỉ biết chôn chân dưới bùn chửi vổng lên, hoặc khi nhỏ Miền xuất hiện mếu máo dìu ba nó về.”* [1; 68]... Nhỏ Miền thiệt là khổ tâm hết sức khi có người anh và người ba như thế, chắc nó xấu hổ với mọi người lắm. Nhưng nó là con là em nó đâu thể nào làm khác được nó chỉ biết bất lực nhìn dòng đời cứ trôi cuốn anh và ba nó vào những trận đánh nhau. Thế rồi cuối cùng cũng đến ngày thằng Hường anh Miền – cái thằng du côn cả thị trấn đều ngao ngán đã đến lúc phải ra đi. Hường ra đi tuy nhỏ Miền không vui nhưng đó là tin tốt lành cho cả thị trấn trong đó có Vinh còm - đứa hay giúp đỡ Miền và bị hiểu nhầm nên bị thằng Hường cho ăn gậy thường xuyên, và tốt cho cả nhỏ Miền vì từ nay nó sẽ có nhiều bạn hơn tuy nhỏ Miền không nghĩ đến điều đó có lẽ vì nó thương anh nó. *“tôi và Vinh còm đồng ý với nhau rằng việc thằng Hường rời bỏ thị trấn để vào sống với gia đình anh chị nó ở Phú Yên là điều tốt. Tốt cho nó và tốt cho cả bọn tôi. Thằng*

Hướng khỏi bị công an tổng vào tù. Còn thị trấn từ nay sẽ yên tĩnh, bọn học trò hồn nhiên sẽ lại vui như chim chóc.”[1; 47]... Đúng như vậy khuôn mặt u ám, buồn rầu ngày thường của Miên bỗng rạng rỡ hẳn lên. Nó như cái cây khô được tưới nước khi gặp ngày nắng hạn, thế là từ nay nó sẽ được rong chơi cùng lũ bạn mà không sợ anh Hướng nó gây sự nữa.

Từ khi mất đi vật ngăn cản là thằng Hướng – anh trai nhỏ Miên Vinh thường rủ nhỏ Miên xuống nhà ông ngoại Phúc – ông Giáo Dưỡng để đọc sách vì nó thích nhỏ Miên biết con nhỏ này ham đọc sách thế nào nó cũng đi. Thời gian đó là thời gian đẹp đẽ của cả ba đứa Phúc, Vinh và Miên cho đến một ngày Vinh phát hiện nhỏ Miên không thích nó mà thích Phúc. Cũng chính từ đây cuộc đời Miên lại bước sang một trang mới với bao nhiêu khó khăn và vất vả đang chờ đón. Cũng như bao cặp đôi khác tình cảm giữa Phúc và Miên tiến triển rất nhanh Miên là một cô gái mới lớn những rung động đầu đời thì không thể tránh khỏi. Nhưng tệ hại hơn là trong một đêm nọ khi Phúc báo tin rằng sắp bỏ thị trấn đi xa thì Miên đã cho Phúc những gì quý nhất của đời con gái. Miên có phải là cô gái đáng trách hay không chưa cưới mà đã ăn cơm trước kẻng đó là điều mà một người con gái nết na không nên làm. Thế nhưng ta hoàn toàn có thể thông cảm cho Miên vì cô bé còn ngây thơ chưa đủ hiểu biết về chuyện chung đụng giữa người nam và người nữ, làm vậy cũng chỉ theo cảm xúc, để chứng minh cho tình yêu và lời hứa hẹn là sẽ đợi Phúc quay trở lại. Nhưng Miên đâu biết rằng có những lời hứa mà người nghe thì nhớ mãi mà người hứa đã quên rồi. Cũng từ đó Phúc ra đi biệt để lại Miên chơi vui không một tin tức,

Dường như mọi khó khăn chưa muốn buông tha cho Miên khiến nó phải rời xa quê hương Miên ra đi để che mắt thiên hạ và tránh những lời đồn thổi vì cái bụng Miên càng ngày càng lớn Miên không còn cách nào khác. Nó bỏ lại những trang sách, trường lớp, bạn bè và bỏ cả tương lai phía sau. Nếu Miên không ra đi lời đồn thổi sẽ làm mất đi danh dự cho cả Miên và gia đình, trong khi cha đứa bé vẫn biệt. Không còn sự lựa chọn nào khác cho Miên. “*ở quê tôi, không chồng mà chửa là chuyện cực kì kinh khủng. Từ bé, tôi đã nghe không biết bao nhiêu câu chuyện về những cô gái trót chửa hoang trong thị trấn, những câu*

chuyện được thêu dệt bằng những từ ngữ nhạo báng, sỉ nhục pha lẫn cười cợt cay độc đến mức hầu hết các cô gái xấu số đó đều chọn cách rời bỏ quê nhà để không bị con bão dư luận đánh đắm cả phần đời còn lại.”[1; 177-178]... Xã hội là vậy có những chuyện không có lợi cho họ nhưng có hại cho người khác họ vẫn cứ làm. Những định kiến xã hội làm cho con người ta không lối thoát. Đôi khi con người ta cũng có những sai lầm, sai lầm để trưởng thành để rút kinh nghiệm, để lần sau không không phạm sai lầm nữa. Trong chuyện này ta thấy Miên là cô gái đáng thương hơn là đáng trách mọi chuyện xảy ra quá bất ngờ, quá vội vàng khiến cô bé chỉ kịp hành động theo cảm xúc. Là một cô gái xinh đẹp nhưng Miên không có một đám cưới đàng hoàng có ai đó đã nói rằng “hồng nhan nên bạc phận” có lẽ số phận Miên vốn dĩ lận đận, trái ngang.

Đến khi sinh con không có chồng bên cạnh khi sinh chỉ được sống với con vồn vện ba tháng. *“khi bé Su được ba tháng tuổi, tôi gửi con lại cho chị Lua để một mình quay về thị trấn. Ngày ra đi, lòng tôi cứ dục dặc dùng dằng. Tuy biết sớm muộn gì tôi cũng gặp lại con tôi nhưng nước mắt tôi cứ chảy dài trên đường ra bến xe.” [1; 186]... Trên đời này có lẽ tình mẫu tử là tình cảm thiêng liêng nhất khi giọt máu bắt đầu tượng hình thì tình yêu thương của mẹ cũng mọc lên một cách tự nhiên. Mẹ luôn mong cho con đạp mạnh mặc dù mẹ đau nhưng mẹ vui khi biết con khỏe. Mẹ luôn trông chờ từng ngày để được nhìn thấy thiên thần bé bỏng chào đời để mà vuốt ve, để mà nựng nịu. Nhưng ở đây nhân vật Miên mới sinh con được ba tháng đã phải để con lại và ra đi. Thật tội nghiệp khi phải bắt mẹ xa con, chẳng khác nào cắt nóm ruột của mình để lại. Thế nhưng Miên đành ngậm đắng nuốt cay bầm bụng khi để con mình ở lại. Và trở trêu thay thời gian trôi đi cũng đến ngày Miên và bé Su gặp nhau nỗi vui sướng tràn ngập trong lòng Miên. Vì những ngày sống xa bé Su lòng miên vô cùng nhớ thương con. “những ngày về lại thị trấn, tôi nhớ bé Su đến phát khóc và nhiều đêm tôi đi ngủ với chiếc gối ướt đầm. Tôi cảm thấy tôi có lỗi với con tôi, nhưng tôi không dám để lộ cho ba mẹ tôi biết sự ray rứt của mình” [1; 187]... Mọi sóng gió cuộc đời cứ liên tiếp xảy ra với nhỏ Miên thật tội nghiệp. Tạo hóa dường như muốn trêu*

người những con người lương thiện để xem sức chịu đựng của họ đến đâu. Mà nhỏ Miên không may mắn đã rơi vào tầm ngắm đó rồi :

“thử liêu nhắm mắt đưa chân

Mặc cho con tạo xoay vần ra sao”.

Và rồi đến cái ngày gặp con, Miên nửa vui nửa tủi vì bé Su không gọi Miên là mẹ mà là dì sự xưng hô tréo ngoe làm lòng Miên buồn không kể xiết. Đôi khi cuộc sống có nhiều điều trái ngang mà con người không sao kháng cự được. Dường như cuộc sống ngoài kia vẫn êm ả trong khi mọi khó khăn, uất ức lại bủa vây quanh Miên. Nhưng cuộc sống sẽ không lấy đi của ai tất cả, cũng sẽ không đẩy ai đến bước đường cùng. Ngay lúc này đây Vinh đã đến bên Miên cùng Miên giải thích cho bé Su hiểu chính Miên mới là mẹ của nó, nhận bé Su làm con và hỏi cưới Miên làm vợ. Có lẽ khi cánh cửa tình yêu này khép lại sẽ có một cánh cửa mới mở ra tốt đẹp và tươi sáng hơn nhiều.

Nhưng hạnh phúc được chưa lâu thì Phúc lại trở về, sự hiện diện của Phúc đã đẩy Miên vào hai sự lựa chọn khó khăn. Một là tiếp tục cuộc sống với Vinh - người mà lúc xưa Miên không hề yêu nhưng có một món nợ ân tình rất lớn. Hai là chọn Phúc là người mà Miên yêu thương nhưng đã biệt tăm năm trời và là ba của bé Su. Sự lựa chọn khó khăn khiến Miên nhiều đêm không sao chợp mắt. Thà rằng Phúc ra đi và đừng quay trở về hay nếu trở về thì đã có gia đình còn hơn. Đàng này Phúc quay về đòi cùng Miên dẫn theo bé Su bỏ trốn. Miên đã đấu tranh tư tưởng rất nhiều một bên là Vinh một bên là Phúc một bên cho tương lai của bé Su sau này một bên là cái nơi Miên được sinh ra nơi có đấng sinh thành tình cao như núi. Nhưng có lẽ lúc này đây chính tình cảm dành cho Phúc và Vinh mới là quyết định khiến Miên ra đi hay ở lại. Với Phúc Miên đã lật lại những trang kí ức. *“xét cho cùng Phúc là mẫu người ngang ngạnh, gan dạ, sẵn sàng đương đầu với bất kỳ ai và bất kỳ tình thế nào, nhưng có lẽ đó là phẩm chất thích hợp để đập phá hơn là để vun đắp một cái gì. Cái cách Phúc bỏ tôi đi suốt tám năm qua, dù anh bảo anh ở hoàn cảnh bất khả kháng và anh hoàn toàn không hề biết sự ra đời của bé Su, khiến tôi nghĩ anh không yêu tôi nhiều như anh nói. Tình yêu không thể bấu víu vào bất cứ lý do gì để bào chữa hoặc cộng thêm điểm*

vớt cho sự thờ ơ. Thật ra tôi chưa bao giờ có ý định xem xét và xếp thang bậc hành vi của Phúc nhưng bây giờ, ngay trước lúc đổi tàu để sang một đường ray khác của cuộc đời, tôi không thể không đào sâu vào mối quan hệ giữa hai đứa tôi, để tìm hiểu xem trái tim tôi thật sự đập về điều gì.”[1; 330]... Miền nói đúng không cần biết lí do gì đi chăng nữa Phúc đã sai khi bỏ đi tám năm trời không một lá thư không một tin tức cho Miền. Phúc đã để người con gái mình yêu thương phải chờ đợi trong vô vọng. Miền là người con gái rất thủy chung Miền vẫn chờ đợi phúc mặc cho bao nhiêu người đến dạm hỏi. Nhưng tủi xuân có hạn đời người ngắn ngủi trong những lúc ốm đau hay khó khăn Miền và bé Su cũng rất cần đến sự sẻ chia, động viên của người đàn ông bên cạnh nên Miền đã chấp nhận Vinh. Và một phần là do Vinh quá tốt lòng nhân hậu và sự cao thượng của Vinh đã khiến trái tim Miền rung cảm và trong lúc này đây Miền suy nghĩ rất nhiều về chàng trai này. “tôi tin chắc nếu Vinh là Phúc anh sẽ không để thời gian và sự xa cách giam tôi đến tám năm trời. Anh cũng sẽ không đổ riết cho hoàn cảnh nếu anh trót làm điều gì lầm lỗi với tôi. Tình yêu của Vinh chân thành, vằng vặc và qua tất cả những gì Vinh đã làm cho tôi, tôi dễ dàng nhận ra anh xem trọng niềm vui và hạnh phúc của tôi hơn chính bản thân anh. Nếu không có Vinh, tôi sẽ phải trải qua những năm cấp hai buồn tẻ vô hạn khi bạn bè ai cũng xa lánh tôi. Chỉ có anh, cậu bé bông bột và nông nổi tuổi mười hai, là sẵn sàng giúp đỡ tôi bất cứ chuyện gì dù anh phải trả giá cho điều đó bằng những trận đòn thô bạo của anh Hướng tôi. Trong những ngày tôi đau khổ cùng cực trong lớp vỏ người di của chính con mình, cũng chính Vinh chia vai cho tôi dựa vào, hào hiệp nhận bé Su là con và hỏi cưới tôi để tôi có thể dàng hoàng trở lại với vai trò người mẹ”[1; 331-332]... Nếu tình cảm của Vinh và Phúc được xem là trận bóng thì tỉ số đang nghiêng về phía Vinh. Và cuối cùng Miền là người trọng tài chính thức tuyên bố rằng Vinh là người thắng cuộc và ban cho Phúc – đội thua cuộc trong trò chơi một lời chúc:

“- Chúc anh lên đường bình an và thứ lỗi cho em!”[1; 335]... Sự lựa chọn của Miền cũng được cho là sáng suốt bởi vì Miền không thể nào cuốn đi tất cả hạnh phúc mà Vinh đang có một người đã hết lòng lo lắng yêu thương Miền

hơn chính bản thân mình. Tuy Phúc cũng đáng thương vì có những chuyện khó xử nhưng Vinh lại xứng đáng nhận được hạnh phúc đó hơn ai cả. Nhưng dù đúng hay sai ta vẫn tôn trọng quyết định ấy, vì chính Miên đã chịu quá nhiều thiệt thòi, tổn thương và giờ đây người con gái ấy phải sống cho mình, phải sống sao chính cô ấy cảm thấy thỏa mái và hạnh phúc nhất để bù lại những ngày buồn tủi vừa qua. Còn không ai có thể trách Phúc vì tình yêu chưa bao giờ có lỗi cả, nó còn phụ thuộc vào nhiều yếu tố bởi vì gặp nhau là cái duyên có sống được với nhau hay không còn phụ thuộc vào cái nợ. Chúng ta có thể cố gắng chứ không thể nào kháng cự lại cái gọi là số phận, đôi khi có những ngang trái, con người nhỏ bé chúng ta đành mỉm cười và chấp nhận.

Quá khứ dù đẹp vẫn là quá khứ, cái ta phải sống là hiện tại là ngày mai và tương lai. Quyết định của Miên đã mang lại một kết thúc có hậu. Người con gái đáng thương ấy sau khi trải qua biết bao sóng gió, thăng trầm cuối cùng cũng tìm thấy bến đỗ của đời mình. Và đi đến cuối con đường lúc nào cũng có một người sẵn sàng đứng đợi Miên ở đấy, nơi đó có Vinh còm

*Tiểu kết:

Nguyễn Nhật Ánh đã đi sâu vào thế giới nhân vật mỗi nhân vật là một tính cách, một hoàn cảnh, một số phận. Nơi đó có con người giàu lòng vị tha cao thượng, suốt một đời luôn sống và hi sinh cho người khác và nhận thiệt thòi về mình. Con người nghĩa hiệp luôn đấu tranh chống lại cái xấu, cái ác, luôn bảo vệ chính nghĩa và lẽ phải. Con người đáng thương, tội nghiệp với đầy rẫy những bất hạnh, những thăng trầm trong cuộc sống. Nguyễn Nhật Ánh đã thu dệt nên một thế giới nhân vật đa dạng và phức hợp. Để từ đó ta có cái nhìn cảm thông chia sẻ và thấu hiểu cho mỗi con người trong cuộc đời này và cách hành xử của họ.

CHƯƠNG 2: KHÔNG GIAN VÀ THỜI GIAN NGHỆ THUẬT TRONG TRUYỆN DÀI NGÀY XƯA CÓ MỘT CHUYỆN TÌNH CỦA NGUYỄN NHẬT ÁNH

2.1 Không gian nghệ thuật

Theo cách hiểu của Lê Bá Hán trong cuốn Từ điển thuật ngữ văn học: *“không gian nghệ thuật là hình thức bên trong của hình tượng nghệ thuật thể hiện tính chỉnh thể của nó”*. Và Trần Đình Sử lí giải thêm: *“không gian nghệ thuật là hình thức tồn tại cùng thế giới nghệ thuật và không gian nghệ thuật là sản phẩm sáng tạo của nghệ sĩ nhằm biểu hiện con người và thể hiện một quan niệm nhất định về cuộc sống”*. Tóm lại không gian nghệ thuật là hình thức tồn tại của hình tượng nghệ thuật. Đó là không gian sinh hoạt của nhân vật, là bối cảnh để nhân vật thể hiện tính cách, suy nghĩ, hành động... Không gian nghệ thuật còn là nền, cảnh cho những sự kiện...

2.1.1 Không gian thiên nhiên

Không gian trong truyện Nguyễn Nhật Ánh đều là những không gian thiên nhiên gần gũi, quen thuộc. Có lẽ vì xuất thân nơi miền quê miền Trung thân yêu nên không gian được ông miêu tả cũng dân dã, thân quen. Không gian ấy gắn liền với tuổi thơ của nhân vật không gian trong truyện ông được miêu tả rất giản dị, chân chất. Trong không gian thiên nhiên tôi chú trọng đề cập đến hai không gian trọng yếu đó là không gian vườn ổi và không gian cái chòi giữ dưa..

Không gian vườn ổi được kể lại qua hồi ức của nhân vật Phúc sau bao năm xa quê nay trở về và ghé thăm vườn ổi nhà ông Năm Khoa cũng từ đây thì mọi kí ức bắt đầu ùa về. Đó là những chuyện về thời đi học Phúc đã gặp những người bạn tốt ra sao và câu chuyện tình của Phúc diễn ra như thế nào. Trong đó có bao kỉ niệm đẹp đẽ và đáng nhớ cứ hiện về. *“đó là vườn ổi của ông Năm Khoa, nằm ở rìa thị trấn, thuộc xóm Trong. Ông cất nhà ngay trong vườn. Xưa nay, cả gia đình ông sống nhờ vườn ổi này. Ông Năm Khoa là bạn của ba tôi. Có lẽ hai ông chơi với nhau rất thân vì tôi nhớ hồi gia đình tôi chưa rời khỏi thị trấn, chiều nào ba tôi cũng chạy xe qua chơi nhà ông khi cao hứng ba tôi còn chở tôi đi theo. Lần nào cũng vậy, vừa dừng xe ba tôi đã háng giọng bảo tôi:*

“- Con ra vườn hái vài trái ổi vào cho ba và Bác Năm nhắm rượu.”

[1; 5-6] ...Chắc hẳn đây là câu nói mà hằng sâu trong kí ức của Phúc bởi lẽ. *“tôi chấp nhận mệnh lệnh tươi vui đó từ ba tôi bằng những bước chân nhảy nhót cũng tươi vui không kém. Vì tôi biết rằng chốc nữa đây trong khi ba tôi và ông Năm Khoa khề khà bên chiếu rượu với những quả ổi xanh thì tôi và thằng Vinh còm, con ông thi nhau xức những quả ổi chín thơm lừng như một thứ phần thưởng cho những tên phục vụ bé con.”* [1; 6-7]... Như vậy vườn ổi như là tâm điểm để tình bạn giữa Vinh và Phúc phát triển từ đây. Và qua những chén rượu với thứ mồi nhậu là những quả ổi ta thấy được con người nhà quê chân chất là thế. Dù nghèo tiền nghèo bạc nhưng tình nghĩa của những người dân luôn giàu có nồng ấm như những chén rượu kia. Và đứng giữa không gian ấy Phúc như đứng giữa hai bờ quên nhớ khi kí ức tuổi thơ lại kéo đến. Tác giả để cho nhân vật nhìn lại mọi thứ trong khu vườn để rồi lòng ngậm ngùi với bao nỗi nhớ nhưng không cùng

Vườn ổi cũng là nơi gắn kết và là cái duyên để Vinh và Phúc trở thành đôi bạn tri kỉ. Không gian ở đây được xây dựng là một không gian tuyệt đẹp, một khu vườn xanh mướt với những quả ổi trĩu cành. Nhưng trái với sự tươi đẹp xanh tốt ấy là một tâm hồn trĩu nặng suy tư, biết bao cảm xúc chen lẫn trong lòng Phúc. Chính những quả ổi khiến ta hình dung ra một khoảng không gian một vùng quê thanh bình, tươi mát. Và rồi cái ngày Phúc xa cách quê hương tám năm ròng rã, khi quay về nơi mà cha con Phúc đặt chân đến đầu tiên cũng là vườn ổi ngày xưa nơi có người bạn thân của ba Phúc là ông Năm Khoa. Điều đó cho ta thấy rằng tình nghĩa hàng xóm luôn thấm thiết dù là bao năm xa cách đi chăng nữa con người ta vẫn nhớ về quê hương và những người hàng xóm thân tình, tối lửa tắt đèn có nhau. *“nhưng tôi không gặp Vinh ngay như tôi tưởng. Vườn ổi của ông Năm Khoa vẫn thế, không dày lên cũng không thưa hơn, những gốc ổi chỉ già đi vì tuổi tác. Cây cối cũng như con người, không thể chống lại thời gian! Đó là ý nghĩ của tôi khi sáng hôm sau ra vườn, tay sờ rẫm từng thân cây, bắt chợt thấy lòng buồn man mác.”*[1; 247]... Mượn không gian vườn ổi tác giả đã nói lên quy luật của tự nhiên và con người là đều già đi theo năm tháng đó là chân lí của

tạo hóa. Và lòng Phúc buồn bởi lẽ những kỉ niệm đẹp kia sẽ mãi mãi không thể quay lại vì thời gian một đi không trở lại. Thời gian ngăn ngủi hạnh phúc thì mong manh, mỗi phút giây qua là mất đi vĩnh viễn. Nhưng kỉ niệm vẫn còn khi người ta lật lại những trang quá khứ, đối với Phúc cũng vậy quá khứ ấy mãi mãi là dấu ấn in đậm trong tim. Và dường như những ngày tháng trở về quê Phúc chỉ quẩn quanh nơi vườn ổi. Vườn ổi như là ngôi nhà thứ hai ở quê hương luôn đón tiếp Phúc một cách nồng hậu nhất mà không hề thắc mắc hay gặng hỏi những câu hỏi khó trả lời mà làng xóm ai cũng muốn biết đó là lí do cha con Phúc biệt tăm tám năm trời. Như vậy bằng việc xây dựng một không gian nghệ thuật là vườn ổi tác giả đã gợi cho ta biết bao kí ức tươi đẹp của cha con Phúc không gian vườn ổi - một không gian ấm áp tình người tình làng xóm.

Qua không gian vườn ổi tác giả đã giúp tác giả khắc họa được tâm lí nhân vật một cách rõ nét. Đó là sự nhớ mong, luyến tiếc về một thời xa xưa với biết bao kỉ niệm đẹp đẽ của Phúc và Vinh cò. Trong đó có pha lẫn niềm vui sướng hạnh phúc khi được trở về đúng cái nơi mình sinh ra sau bao ngày xa cách. Và những quả ổi là thức ăn dân dã đối với tuổi thơ, một tuổi thơ tươi đẹp mà Phúc chỉ có thể gợi lại trong kí ức. Bên cạnh đó trong truyện còn xuất hiện một không gian nghệ thuật cũng khiến độc giả luôn nghĩ đến khi nói về mối tình giữa Miên và Phúc đó là không gian cái chòi giữ dưa.

Không gian cái chòi giữ dưa là không gian chật hẹp nơi xảy ra câu chuyện giữa Phúc và Miên và cũng chính nơi đây cuộc đời Miên bước sang một trang mới với bao cay đắng và tuổi nhục. *“tôi nhớ hôm đó tôi đang ngồi học bài thì nghe tiếng huýt sáo gió ngoài bờ rào. Tôi biết ngay Phúc đang kiếm tôi vì đó là ám hiệu quen thuộc của Phúc. Tôi chạy ra cổng vừa hỏi “Có chuyện gì vậy Phúc?”, Phúc kéo tay tôi chạy về phía sông. Hai đứa chui vô chòi giữ dưa nằm cách nhà tôi ba trăm mét, nơi chúng tôi thỉnh thoảng vẫn hẹn nhau. Tôi chưa kịp hiểu ra chuyện gì, Phúc đã nắm chặt hai vai tôi, nói giọng kích động*

-Phúc tôi chia tay Miên

Tôi ngẩn ra:

-Chia tay? Là sao?

-Lát nữa Phúc phải đi rồi!

-Đi đâu?

-Phúc không biết! ba Phúc bảo hai cha con phải đi gấp trong đêm nay!

Chắc là có chuyện gì khẩn cấp!

Tôi run giọng:

-Thế bao giờ Phúc về?

-Phúc không biết!

Tôi nói lo lắng hơn là giận dỗi:

-Sao cái gì Phúc cũng không biết hết vậy!”[1;172-173]... Đó là cuộc chia tay khẩn cấp chưa ai kịp nói với ai điều gì. Và cũng chính ở đây Phúc và Miền đã đi quá giới hạn của tình yêu. “chúng tôi vừa hôn vừa khóc. Xen giữa là những tiếng thì thầm xót xa:

-Phúc sẽ quay về với Miền chứ?

-Chắc chắn rồi. Phúc sẽ quay về.

-Miền có đợi Phúc không?

-Chắc chắn rồi. Miền sẽ đợi

Có nhiều người nói rằng truyện dài “Ngày xưa có một chuyện tình đã gần mác 16+, 18+ nhưng Nguyễn Nhật Ánh đã trả lời: “Sự rung động đầu đời mới đẹp làm sao! Nhưng tình yêu để đi đến được cái kết viên mãn cần có nhiều yếu tố nữa. Thế nên, độc giả của Nguyễn Nhật Ánh cũng đừng quá sốc khi chứng kiến hành trình khôn lớn, vấp ngã và trưởng thành của bốn tuyến nhân vật xưng tôi trong cuốn sách dày dặn đến hơn 300 trang này. Truyện sẽ có chuyện nhân vật nữ có bầu, “ăn cơm trước kẻng”, làm mẹ đơn thân, có hình dáng của những chàng trai tử tế nhưng không phải là một anh chàng khờ khạo, ngu ngơ mà là một người đàn ông đang học cách chế ngự con quái vật bản năng, dục vọng trong chính mình để trở thành một người tốt hơn”... Và cái chồi giữ đưa hiện lên giữa khoảng không của trời đất như chứng kiến phút chia tay đầy cảm động của Phúc và Miền. Nơi đây còn là không gian mà Phúc và Miền đã thề non hẹn biển.

Không gian nghệ thuật ở đây chật hẹp nhưng ẩn chứa tình cảm rộng lớn bao la chứng nhân cho tình yêu đẹp của Phúc và Miên.

Cũng chính không gian ở cái chòi giữ dưa đã giúp tác giả khắc họa tâm lí nhân vật chính có chiều sâu hơn. Miên có tâm lí bất an, lo lắng, sợ hãi. Còn Phúc thì vội vã, gấp gáp và lưu luyến. Nhưng cả hai đều có chung tâm trạng đó là buồn tuổi, lo sợ, sợ sắp phải xa nhau nhưng chưa nói được gì với nhau, sợ không biết đến khi nào mới được tái ngộ. Chính việc khắc họa tâm ý khiến ta hình dung ra được không khí chia tay rất gấp rút, hai người đều sợ hãi, lo lắng và không gian thì yên tĩnh, chật chội ọp ẹp. Không gian cái chòi giữ dưa cũng chính là một phần của làng quê nó thân thuộc gần gũi với con người miền Trung yêu dấu. Không gian yên bình, yên tĩnh trái ngược với những con người ở trong chính không gian ấy, mang một tâm trạng rối bời, đầy sợ hãi và đau xót. Không gian ở đây mang một màu sắc riêng mà chỉ trong truyện Nguyễn Nhật Ánh người ta mới có thể cảm nhận hết cái dung dị lạ lùng đến như vậy. Tại sao Phúc không hẹn gặp Miên ở những nơi lãng mạn nhất mà lại là cái chòi giữ dưa bình thường, nhỏ hẹp. Điều đó càng làm tăng thêm sức hấp dẫn và tò mò cho độc giả. Một không gian bình thường đơn sơ nhưng tình cảm con người ta dành cho nhau thì vô cùng, vô tận

Như vậy không gian vườn ổi và cái chòi giữ dưa đã đưa ta về với miền quê nghèo dân già. Thiên nhiên nơi đây vừa quen thuộc gần gũi vừa ấm áp tình người. Cũng chính không gian nghệ thuật đã gợi nhớ bao kí ức tươi đẹp có, đau buồn có. Đồng thời từ không gian ấy tác giả đã khắc họa diễn biến tâm lí nhân vật một cách rõ nét.

2.1.2. Không gian tâm tưởng

Không gian tâm tưởng được qui định bởi sự tác động tích cực của tình cảm lên tư duy và sự trỗi dậy mạnh mẽ tiềm thức khiến con người sinh ra những ảo giác hoặc chìm đắm trong những dòng suy tưởng về quá khứ hay sự kỳ vọng vào tương lai. Việc tác giả đào sâu vào tâm hồn nhân vật đến từng ngõ ngách thông qua những biện pháp nghệ thuật đã tạo ra loại không gian tâm tưởng (Hậu Tổ). Trong truyện dài của Nguyễn Nhật Ánh mọi thứ đều ở quá khứ vì đây là truyện được kể lại cho nên thời gian, không gian đều ở quá khứ hay còn gọi là

không gian tâm tưởng. Không gian tâm tưởng là bức tranh đời sống sinh hoạt ở vùng quê nghèo miền Trung qua hồi tưởng của nhân vật tôi. Với tuổi học trò nghịch ngợm đó là không gian trên đường đi học về với những trận đánh nhau của thằng Hương khi tình nghi những đứa bắt nạt nhỏ Miền em nó. *“thằng Hương chặn bọn tôi ngay chỗ ngã ba rẽ vào nhà thờ thị trấn, tay vung vẩy một khúc cây dài”* [1; 13]... Không gian là trường học nơi có biết bao kỉ niệm đẹp với bạn bè cũng biết bao trò nghịch ngợm đánh nhau. Không gian trường học luôn là đề tài phổ biến trong truyện Nguyễn Nhật Ánh vì đối tượng của ông là những cô cậu đang ở lứa tuổi đẹp nhất của đời mình ấy là lứa tuổi học trò. Tuổi học trò nếu chỉ cắp sách đến trường rồi lại cắp sách về nhà thì còn gì vui. Ở đây những cô cậu học trò đều phá phách nhưng rất ngây ngô và đáng yêu.

Hay không gian nơi nhà ông ngoại Phúc - ông Giáo Dưỡng nơi tình yêu giữa Phúc và Miền chớm nở. Cũng chính nơi đây Miền đã trao Phúc nụ hôn đầu nồng nàn và... *“ nếu không có tiếng guốc lộc cộc báo hiệu ông tôi sắp bước ra hiên, có thể thời gian đã thực sự ngừng trôi với hai đứa tôi, và cả hai rất có thể đã tan ra trong khoảnh khắc mà bất cứ ai sống với nó cũng sẵn sàng tin rằng chỉ những nụ hôn thôi cũng đủ gói ghém toàn bộ cuộc đời mình”* [1; 136]... Cứ như thế không gian cùng chảy theo diễn biến câu chuyện theo thứ tự nhất định rồi đến ngày Phúc ra đi thì không gian cái chòi giữ dưa hiện lên giữa không gian mênh mông rộng lớn giữa đất trời. *“ Tôi nhớ tôi đang ngồi học bài thì nghe tiếng huýt gió ngoài bờ rào. Tôi biết ngay Phúc đang kiếm tôi vì đi là ám hiệu quen thuộc của Phúc. Tôi chạy ra cổng, vừa hỏi “có chuyện gì vậy Phúc?”, Phúc kéo tay tôi chạy về phía sông. Hai đứa chui vô chòi giữ dưa nằm cách nhà tôi ba trăm mét, nơi chúng tôi thỉnh thoảng vẫn hẹn nhau.”* [1; 172]... Không gian ở đây chật hẹp nhưng tình cảm Phúc và Miền dành cho nhau thì mênh mông, bao la. Họ bên nhau một cách tự nguyện không đắn đo, không toan tính dưới sự chứng kiến của đất trời.

Và không gian ngôi nhà của vợ chồng Vinh và Miền nơi đây có biết bao hạnh phúc và tiếng cười trẻ thơ. Nơi có người vợ hiền và một ông giáo nhân hậu. Nơi có đứa con thông minh và kháu khỉnh. Và mọi chuyện xáo trộn ở căn nhà ấy

khi Phúc – người yêu cũ của Miên xuất hiện. Nơi Vinh đã chứng kiến bạn thân của mình và người vợ mà mình yêu thương nhất hẹn thề nhau cùng bỏ trốn. “*suốt một tiếng đồng hồ, tôi giấu mình phía sau cửa sổ, bỏ cả tiết dạy thứ ba để lắng nghe trong chết lặng cuộc trò chuyện giữa Phúc và Miên, thấy tim mình tan ra từng phút một.*” [1; 295]... Nếu gia đình Vinh là mặt hồ đang phẳng lặng và êm ả thì Phúc chính là viên đá đang rơi trúng vào mặt hồ ấy. Dù viên đá có nhỏ hay to thì mặt hồ nhất định sẽ khuấy động và gợn sóng.

Như vậy Không gian tâm tưởng được Nguyễn Nhật Ánh sắp xếp một cách hợp lí từ khi câu chuyện giữa ba người khi còn thơ bé cho đến khi trưởng thành và lập gia đình. Qua đó ta thấy rằng không gian trong truyện Nguyễn Nhật Ánh là không gian ở quá khứ. Không gian ấy luôn gắn với một sự kiện nhất định. Vui có, buồn có, có khi nó còn là thời khắc thay đổi số phận của một con người.

2.2. Thời gian nghệ thuật

Thời gian nghệ thuật là phạm trù của hình thức nghệ thuật, là hình thức tồn tại của thế giới nghệ thuật, là mốc kiểm tra sự vật xảy ra như thế nào, đánh dấu sự kiện, cùng với diễn biến tâm trạng, cảm xúc của nhân vật trong truyện. Trong truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình* có rất nhiều mốc thời gian nhưng chung quy lại là có hai kiểu thời gian quá khứ và thời gian hiện tại.

2.2.1. Thời gian quá khứ

Có ai đó đã từng nói rằng : *Đành rằng không thể sống mãi với quá khứ nhưng đừng quên đi quá khứ vì đó là nấc thang đưa ta đến với đời.* Vâng đúng vậy quá khứ là cái đã qua đi và chỉ có thể trở lại trong kí ức. Trong cuộc đời của mỗi người ai cũng có những quá khứ đẹp đẽ hay đau buồn. Quá khứ đẹp đẽ cho ta những hạnh phúc những hồi tưởng tươi đẹp khi nghĩ về. Quá khứ đau buồn giúp ta mạnh mẽ trưởng thành và dày dạn hơn. Và trong cuộc đời ta quá khứ trôi qua nhưng đôi khi nó cũng được lục lại tìm tòi để ôn lại những kí ức đó. Có những mốc thời gian là quá khứ mà để lại dấu ấn khiến chúng ta nhớ mãi. Truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình* mặc dù thời gian quá khứ được gọi lại theo dòng chảy kí ức của người kể chuyện nhưng có những mốc cụ thể rõ ràng và được tổ chức theo nguyên tắc gián đoạn về thời gian. Chính sự gián đoạn này cho

ta cảm giác về một lối kể tự nhiên, phóng túng rất hiện đại. Cách mở đoạn thường gắn với sự định vị thời gian: *“năm đó chúng tôi học lớp bảy. Đó là một năm học đặc biệt đối với tôi. Mười hai tuổi tôi bắt đầu để ý đến bạn khác giới. Tôi không biết bao giờ tôi thích nhỏ Miền”* [1; 8]... Thời gian đã đánh dấu một mốc quan trọng của một cậu bé lớp bảy đã bắt đầu thích bạn khác giới đó là Vinh – một cậu bé thật thà chất phác. Thời gian nghệ thuật cứ theo mạch cảm xúc của nhân vật kể chuyện mà cụ thể là mạch kể chuyện của Vinh, Phúc và Miền. *“hè năm đó là mùa hè buồn của tôi. Tôi rất muốn chờ tới “một ngày nào đó” như lời cậu Huân nhưng thời gian không đợi chờ.”*[1; 58]...Hè năm đó là cái hè buồn của Vinh khi nó phải chứng kiến cảnh nhỏ Miền - người nó thương vui đùa bên một chàng trai khác mà oái ăm thay người đó không ai khác là bạn thân của nó. Hè năm đó là một thời gian không xác định được nhưng nó cũng khiến người đọc ngẫm nghĩ mà không hề thắc mắc.

Thời gian trong truyện là một thời gian biến động nhưng theo một trình tự nhất định. Qua những mốc thời gian ấy ta thấy rằng thời gian qua đi kéo theo bao sự kiện trong cuộc đời nhân vật với vô vàn những biến cố và thăng trầm. Và cũng chính thời gian là liều thuốc hữu hiệu nhất chữa lành mọi vết thương. Thời gian qua khiến nỗi nhớ Miền nhạt nhòa trong tâm trí Phúc. Cũng chính thời gian kia khiến nỗi đau của Miền dần nguôi ngoa và nhận lời làm vợ của Vinh. Thời gian ở đây không cụ thể nhưng có một mốc nhất định ví dụ như: trong tám năm rời xa thị trấn, buổi tối hôm đó, trong ba đêm đầu tiên, đến ngày tôi trở về... Thời gian trong truyện đa số là thời gian được hồi tưởng lại cho nên thời gian không cụ thể nhưng ta có thể chấp nhận được vì đó là những mốc thời gian đáng nhớ trong cuộc đời của mỗi nhân vật

Ngoài ra trong truyện còn lồng ghép với thời gian hiện tại như : khi viết ra câu chuyện này tôi đã hai mươi bảy tuổi có nghĩa câu chuyện xảy ra đã hai mươi năm khi cậu bé Su lên bảy tuổi. Và hiện nay khi viết ra câu chuyện này bé Su rất cảm động và kính nể trước mối tình của ba Vinh, mẹ Miền và bố Phúc. Bằng việc sử dụng thời gian quá khứ lồng ghép với thời gian hiện thực Nguyễn Nhật Ánh cho ta quay về với thời cấp sách đến trường với những nét tinh nghịch, hồn nhiên

của các nhân vật rồi ta lại dõi theo hành trình lớn khôn trưởng thành của các nhân vật ấy. Qua đó ta nhận ra rằng thời gian một đi không trở lại, thời gian không chờ đợi bất cứ ai, và đôi khi những người chỉ xuất hiện trong đời ta để lại cho ta bao vết thương lòng rồi ra đi. Rồi chính thời gian cũng giúp ta làm lại cuộc đời quên đi quá khứ đau buồn để hướng đến một tương lai tươi sáng tốt đẹp hơn.

Những cụm từ chỉ thời gian góp phần dẫn câu chuyện theo mạch thời gian logic chung của truyện. Qua đó giúp người kể chuyện linh hoạt hơn, và tóm tắt cuộc đời của nhân vật từ lúc thơ bé cho đến lúc trưởng thành một cách ngắn gọn khiến người đọc dễ hiểu hơn. Nhằm tập trung vào những mốc thời gian quan trọng đáng nhớ nhất trong cuộc đời của nhân vật để câu chuyện xúc tích nhưng vẫn đủ đầy, vẫn logic và tập trung hơn vào những chi tiết đặc sắc để câu chuyện thêm hấp dẫn, thú vị.

2.2.2. Thời gian hiện tại

Quá khứ đã qua đi nhưng con người thì không bao giờ để quá khứ ngủ yên mãi mãi. Trí nhớ như một quyển nhật kí dài vô tận ghi chép một cách trung thực về quá khứ để mỗi khi rảnh ta lại lật nó ra xem. Việc ghi nhớ lại quá khứ cũng là một việc tốt tôi nghĩ vậy. Nếu quá khứ qua đi con người ta vội vàng đóng cho nó một cái hộp chôn nó sâu thẳm dưới lòng đất thì sẽ không còn ai nhớ đến công lao của thế hệ cha anh đi trước trong những ngày hòa bình như hôm nay. Hay con người ta quên đi chính cái quá khứ bông bột, ngây thơ của mình để rồi không bao giờ có ngày trưởng thành. Và Nguyễn Nhật Ánh cũng không để quá khứ ngủ quên mà cho nhân vật bé Su hồi tưởng lại quá khứ ở thời điểm hiện tại khi bé Su đã trưởng thành

Thời gian trong truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình* của nhà văn Nguyễn Nhật Ánh chủ yếu là thời gian quá khứ. Thời gian hiện tại chỉ vồn vện ba trang cuối sách nhà văn mới để bé Su xuất hiện và kết thúc câu chuyện một cách ổn thỏa và vô cùng có hậu. *“khi viết ra câu chuyện này tôi đã hai mươi bảy tuổi. Mẹ tôi, ba tôi và bố tôi đã bước vào tuổi bốn lăm. Hiện nay tôi vẫn sống với mẹ Miền và ba Vinh. Ba mẹ tôi vẫn sinh sống ở thị trấn Hà Lam, lúc này đã sinh cho tôi thêm hai đứa em xinh xắn tuy không ngoan lắm vì tụi nó rất hay cãi lời tôi. Về*

phần mình, tôi đang làm việc tại một tờ báo ở Đà Nẵng, mỗi tuần chạy xe về thăm nhà một lần vào dịp cuối tuần.”[1; 336]...

Như vậy bé Su đã giải đáp tất cả những câu hỏi như : Miên sẽ chọn Phúc hay Vinh ? Cuộc sống của ba người họ bây giờ như thế nào rồi, có hạnh phúc hay chẳng?. Mặc dù câu chuyện đưa ta về quá khứ với lời kể chuyện của ba nhân vật, nhưng kết thúc chuyện tác giả lại đưa ta về hiện tại một cách tài tình và hoàn toàn logic. Với lời kể chuyện này ta thật khâm phục Nguyễn Nhật Ánh đã rất khéo léo trong việc lồng ghép giữa hiện tại và quá khứ một cách nhẹ nhàng hợp lý đến như vậy. Bé Su hiện tại đã là một nhà báo và đã chứng kiến và viết lại câu chuyện tình giữa ba Vinh mẹ Miên và bố Phúc một cách thật cảm động, khiến chúng ta nể phục. Và cách xưng hô ở đây thật kì lạ một người mà có đến hai người bố?.. Nhưng ai đã dõi theo câu chuyện này một cách xuyên suốt thì hoàn toàn bị thuyết phục bởi cách xưng hô đó. Nó còn mang giá trị nhân văn cho những con người bao dung rộng lượng những người bạn biết trọng tình nghĩa và cách hành xử đẹp đẽ mà không phải ai cũng có thể làm được. Bởi lẽ: *“gần đây, khi đọc quá nhiều tin tức trên báo về những vụ manh động chết người vì ghen tuông hay vì hàng trăm lí do không bằng lòng với chuyện tình duyên, tôi càng ngưỡng mộ cách hành xử của mẹ tôi, ba tôi và bố tôi và ý định xuất bản thành sách những ghi chép này tự động hình thành trong đầu tôi.”*[1; 304-305]...Thời gian hiện tại chỉ chiếm một ít nhưng nó thật là đủ đầy thật ý nghĩa và thời gian ấy đã dẫn đến một kết thúc thật ấn tượng và có hậu cho những ai xứng đáng được hưởng hạnh phúc ấy. Thời gian hiện tại đã thu tóm toàn bộ thời gian quá khứ khiến người đọc tin rằng lời các nhân vật tường thuật về quá khứ của mình là đúng vì nhân vật bé Su là nhân chứng sống ở hiện tại. Và hiện tại bây giờ lời bé Su nhận xét về các nhân vật mới hoàn toàn chính xác. Cả ba nhân vật trong truyện đã bước sang tuổi trung niên còn bé Su ngây thơ ngày nào đã trở thành một trai trưởng thành. Từ quá khứ Nguyễn Nhật Ánh đưa ta về với hiện tại với bao nhiêu thay đổi theo chiều hướng tích cực cả ba nhân vật đã tìm được bến đỗ cuối cùng của đời mình. Mặc dù ở quá khứ cả ba người đều rơi vào câu chuyện tình tay ba rối rắm nhưng kết thúc ở

hiện tại vẫn đẹp và viên mãn. Người đọc như thờ phào vì hạnh phúc trong niềm hạnh phúc hiện tại của các nhân vật.

*Tiểu kết:

Không gian và thời gian nghệ thuật trong truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình* đều thông qua hồi tưởng của các nhân vật. Không gian ấy lúc ẩn lúc hiện ủa về trong kí ức với đầy những tâm trạng khó tả. Không gian gắn liền với nơi miền quê nghèo chân chất, thấm đẫm tình người. Thời gian cũng ở quá khứ với kèm theo những mốc sự kiện đáng nhớ của các nhân vật. Thời gian ấy kéo theo bao nỗi tiếc, bao suy tư, trăn trở về những kỉ niệm đã qua. Có thể nói Nguyễn Nhật Ánh đã xây dựng một không gian, thời gian rất giản dị, mộc mạc, gần gũi nhằm khắc họa nhân vật một cách chân thực và cảm động nhất

CHƯƠNG 3: NGÔN NGỮ GIỌNG ĐIỀU TRẦN THUẬT TRONG TRUYỆN DÀI *NGÀY XƯA CÓ MỘT CHUYỆN TÌNH* CỦA NGUYỄN NHẬT ÁNH

3.1. Ngôn ngữ trần thuật

Ngôn ngữ là chất liệu và phương tiện biểu hiện nó giúp cho mỗi nhà văn mang một màu sắc phong cách riêng. Ví dụ khi đọc truyện Nguyễn Tuân ta không thể nhầm lẫn sang truyện của Nam Cao vì mỗi người thể hiện một cách khác nhau mà thông qua ngôn ngữ ta có thể nhận biết. Ngôn ngữ nói chung và ngôn ngữ trần thuật nói riêng có vị trí quan trọng trong một truyện ngắn. Đồng thời nó cũng góp phần làm nên giọng điệu, phong cách của tác giả. Nói đến ngôn ngữ trần thuật là nói đến tài năng sử dụng và khả năng làm chủ ngôn ngữ của nhà văn. Sự phát triển cốt truyện và tính cách nhân vật được bộc lộ đậm nhạt đều phụ thuộc khá nhiều vào ngôn ngữ trần thuật của tác giả.

3.1.1. Ngôn ngữ người kể chuyện

Trong tác phẩm tự sự, ngôn ngữ người kể chuyện không những giữ vai trò then chốt trong phương thức tự sự mà còn là yếu tố cơ bản thể hiện phong cách nhà văn, truyền đạt cái nhìn, giọng điệu cá tính của tác giả. Do vậy, có thể nói ngôn ngữ người kể chuyện giữ vai trò quyết định đối với toàn bộ cấu trúc ngôn ngữ tác phẩm. Trong truyện dài “Ngày xưa có một chuyện tình” của nhà văn Nguyễn Nhật Ánh ngôn ngữ trần thuật được ba nhân vật thay phiên nhau để mỗi nhân vật đều bộc bạch hết những suy nghĩ, hay nêu quan điểm phân bua nỗi lòng của mình để người đọc thấu hiểu mà không hờn giận hay oán trách.

Có thể nói ngôn ngữ người kể lại toàn bộ câu chuyện này là lời của ba nhân vật Phúc, Vinh, Miên. Ba nhân vật đều xưng tôi, ở ngôi thứ nhất số ít. Và dụng ý của tác giả khi sử dụng ngôi kể này nhằm tăng thêm độ tin cậy cho người đọc. Bởi vì khi nhân vật xưng tôi và kể chuyện, người đọc sẽ thấy rằng ngôn ngữ của nhân vật được diễn đạt một cách chính xác, người đọc như đang tai nghe, mắt thấy những hành động đó của nhân vật vậy. Qua ngôn ngữ của nhân vật ta cảm nhận được suy nghĩ và tâm trạng của nhân vật. Từng kỉ niệm, dòng hồi ức

cứ thay phiên nhau ủa về cũng là lúc ngôn ngữ chấp nối lại toàn bộ sự kiện để hình thành câu chuyện một cách logic nhất.

Thoạt đầu là lời trần thuật của Vinh. *“tôi không biết từ khi nào tôi thích nhỏ Miền”* [1; 8] và để nó chứng kiến cảnh con bé ấy bị bạn bè trêu chọc khiến cho lòng nó đau như cắt rồi quyết tâm bênh vực Miền để cho thằng Lẹ và thằng Cu Em cho ăn đòn như tử. Đó là lời thú nhận một cách chân thật của Vinh còm, nó thích nhỏ Miền từ rất lâu và chính nó cũng không lí giải được là thời điểm nó thích nhỏ Miền là lúc nào. Lời trần thuật của Vinh cho thấy rằng Vinh mới là người đầu tiên thích Miền không phải ai khác. Đó cũng là một mốc quan trọng trong cuộc đời Vinh như đánh dấu một sự kiện trọng đại trong đời nó là lần đầu tiên thích một người. Đó là rung cảm đầu đời, ngôn ngữ trần thuật đến thật tự nhiên, chân thật, lời thú nhận xuất phát từ tận đáy lòng. Rồi ngôn ngữ trần thuật lại giúp Vinh bộc lộ nỗi niềm của mình *“khi nghe tin Phúc trở về, trái tim tôi như chia làm hai nữa. Tôi vừa vui mừng vì sắp gặp lại người bạn cũ đã lâu không gặp thậm chí có lúc tưởng đã chết rồi, vừa bất gặp trong lòng mình một nỗi lo lắng mơ hồ. Cuộc sống của tôi và Miền từ khi cưới nhau đã trôi qua hạnh phúc, êm đềm, tưởng như tất cả chông gai đã ở lại phía sau, đột nhiên một sáng ra ngỡ bỗng thấy núi chắn ngang trước mặt.”* [1; 289]... Lời của Vinh thật tội nghiệp dường như tai họa lại ập xuống gia đình bé nhỏ của anh sau khoảng thời gian bình yên, hạnh phúc bên nhau. Nhưng tâm trạng này thật khó hiểu nó vừa buồn vừa vui vừa hạnh phúc vừa đau khổ. Vinh lo sợ người bạn thân nhất của mình là tình cũ của vợ mình sẽ cướp mất đi cái tổ ấm thân thương của mình. Vinh càng lo hơn khi bé Su có thể là sợi dây vô hình gắn chặt Phúc và Miền lại với nhau đến lúc đó Vinh sẽ mất tất cả, và điều Vinh lo ngại hoàn toàn đúng và có lí. Với ngôn ngữ kể chuyện này, người đọc cảm thấy cảm thông, thấu hiểu cho nỗi khổ tâm của Vinh. Ngôn ngữ kể chuyện của Nguyễn Nhật Ánh đã chạm đến trái tim người đọc vì viết sách mà để cảm hóa và khiến người ta đồng cảm, buồn trong nỗi buồn của nhân vật, vui trong niềm vui của nhân vật đó đã là thành công.

Như vậy tác giả đã để cho Vinh nhân vật đáng thương, tốt bụng bộc bạch hết nỗi lòng của mình. Nhưng chúng ta thấy rằng từng lời kể của Vinh một phần nào

ta cảm nhận được đây là con người biết kiềm chế cảm xúc của mình, luôn trân trọng tình bạn và tình yêu anh chưa bao giờ thốt ra những câu nói khiến ai tổn thương mà điều đó trong hoàn cảnh của anh không phải ai cũng làm được. Lòng ghen và sự thù hận trong anh dường như đã bị lòng bao dung thấu thấu. Và anh chấp nhận cho Miên quyết định chính cuộc đời của mình là theo Phúc hay ở lại vì có lẽ điều phụ nữ cần nhất chính là tự quyết định lấy cuộc đời của mình. Nên anh đã cố tình đi Đà Nẵng để vợ mình được lựa chọn con đường mà cô ấy cảm thấy hạnh phúc nhất vì anh nghĩ khi Miên ở bên anh cô ấy không cảm thấy hạnh phúc thì còn ý nghĩa gì nữa.

Theo dòng cảm xúc hồi tưởng về quá khứ tác giả lại để Phúc nhớ về thời xa xưa bằng ngôn ngữ trần thuật của mình. *“trong tám năm rời xa thị trấn, tôi cũng nhiều lần nằm mơ thấy tôi trở về. Tôi thấy ba tôi chở tôi vào vườn ổi của ông Năm Khoa những chiều lộng gió, cỏ lông chông bay suốt quãng đường dài. Tôi thấy tôi và thằng Vinh còem giành nhau giã muối ớt trong chiếc cối đá ở gian bếp nhà nó. Mãi giành nhau, chẳng đứa nào chịu chạy đi thắp đèn nên tôi và nó nhiều lúc thét be be vì bị chày nện vào tay. Tôi thấy những bức tường quét vôi vàng của ngôi trường trung học, thấy hàng dương liễu thướt tha dọc bờ rào, thấy cả cảnh tôi ngồi giữa đám bạn trong giờ chơi gân cổ ra kể chuyện để được trả công bằng cà rem, xá xí, bánh mì. Và cuối cùng bao giờ tôi cũng thấy Miên.”*

[1; 89]...Rõ ràng bằng lời kể của Phúc ta thấy rằng dù đi nơi đâu và ngày tháng có dài thế nào thì trong tâm trí Phúc lúc nào cũng có hình ảnh quê hương và bóng dáng của Miên. Rõ ràng con người Việt Nam luôn nặng tình nghĩa và yêu quê hương của mình xiết bao. Bằng lời trần thuật của các nhân vật tác giả cho ta trượt dài theo quá khứ ta như chứng kiến được câu chuyện đó chứ không phải là nghe kể lại. Vinh và Phúc là đôi bạn thân nhưng trở trêu thay cả hai người đều thích một đứa con gái tên Miên cho nên mỗi người đều bộc bạch nỗi khổ tâm của mình. Đối với Vinh người không được đáp trả tình cảm vẫn là người đau khổ hơn ai hết. Và rồi trong chính những ngày tháng Phúc bỏ thị trấn đi biệt thì cũng chính Vinh chàng trai đáng thương ấy đã cứu vớt lấy cuộc đời mẹ con Miên.

Miền muốn đợi Phúc quay về hay chẳng? Hay trong tâm trí người con gái ấy hình bóng của Phúc đã lấp đầy không một ai có thể thay thế được.

Chắc có lẽ cảm thấy Miền thiết thòi trong chuyện tình cảm và để giải thích cho sai lầm của mình tác giả đã cho Miền phân bua và giải bày lòng mình “*dạo đó tôi còn quá ngây thơ và quá thiếu hiểu biết về chuyện chung đụng giữa người nam và người nữ. Tôi chỉ muốn Phúc tin tôi và tin vào kỷ niệm.*” [1; 175]... Qua lời kể của Miền ta thấy ngôn ngữ rất chân thật và có vẻ lưu luyến, xót xa của đôi lứa yêu nhau và vài phút nữa đây họ sẽ xa nhau không hề biết ngày hội ngộ. Người đọc dường như cũng cảm động trước mối tình này trong giờ phút chia tay ngập ngừng đầy tâm trạng. Rồi cứ thế thời gian trôi qua những chuyện ngày xưa ấy dù tươi đẹp hay đau buồn Miền cũng tạm xếp nó gọn vào một góc nào đó của trái tim. Nơi mà ít có thể nhìn thấy nhất khi Phúc đã biệt tăm năm trời. Thông qua ngôn ngữ người kể chuyện ta hoàn toàn có thể cảm thông cho sự khờ dại và nỗi khổ tâm của nhân vật

Bằng việc giao nhiệm vụ cho từng nhân vật dẫn dắt truyện tác giả làm người đọc thích thú dõi theo từng trang sách như có sức hút kì diệu. Lối trần thuật không nhằm chán mà kích thích sự tò mò của độc giả và Vinh, Phúc Miền ai cũng được thay phiên nhau trần thuật lại cuộc đời mình một cách thành thật dù đó là kí ức đẹp đẽ hay đau buồn. Nhân vật xưng “tôi” ở mỗi chương là những người khác nhau. Về chọn lựa này, Nguyễn Nhật Ánh giải thích anh muốn tạo một sân chơi công bằng cho các nhân vật: “*nhân vật nào cũng có thể bộc lộ suy nghĩ của mình. Độc giả không phải nhìn câu chuyện dưới con mắt của một nhân vật duy nhất*”.

Và đặc biệt hơn hết ngoài ngôn ngữ kể chuyện của ba nhân vật chính Phúc, Vinh, Miền ở cuối truyện còn có sự hiện diện của lời kể bé Su một nhân vật chứng kiến biết bao nhiêu vui buồn của ba Vinh và mẹ Miền và hơn ai hết chính bé Su thừa biết được tình cảm bao la mà ba Vinh đã dành cho mẹ nó. Và cuối truyện qua lời kể chuyện của mình bé Su cũng lộ thân phận của mình. “*à nãy giờ tôi quên giới thiệu tôi là ai. Mà dù tôi không nói có lẽ bạn đọc của cuốn sách này cũng biết rồi. Tôi là bé Su. Là cậu bé mà ba Vinh ghì chặt trong tay,*

trong khi mẹ tôi ôm chầm lấy ông từ phía sau, cả hai người đều thút thít, nước mắt ròn ròn trên má, vào buổi sáng ông trở về từ Đà Nẵng, thấp thỏm chờ địa ngục trút xuống đầu để rồi ngờ ngàng nhận ra cái mình vừa đặt chân qua là ngưỡng cửa của thiên đường.” [1; 341-342]... Nhà văn để cho bé Su kể lại câu chuyện ở cuối truyện hoàn toàn hợp lí vì chỉ có bé Su mới là nhân vật chứng kiến rõ nhất cái kết có hậu của gia đình nó mà ba Vinh là người xứng đáng được hưởng hạnh phúc. Lời trần thuật của bé Su đã khẳng định lại một lần nữa câu chuyện tình của Vinh, Phúc, Miên là có thật và ai cũng kể lại một cách thành thật không giấu giếm, không bao che. Ngôn ngữ trần thuật của bé Su càng khiến ta tin vào câu chuyện hơn vì bé Su là người khách quan nhất có thể nhận xét cách hành xử của ba nhân vật mà không thiên vị bên nào.

Như vậy việc sử dụng ngôn ngữ trần thuật là một lợi thế trong truyện giúp người đọc tin những điều tác giả nói về nhân vật của mình là thật vì ở đây người kể chuyện đã xưng tôi, và có lẽ chỉ có “tôi” mà không phải là ai khác mới hiểu thấu đáo và kén kẽ nhất từ những câu chuyện từ thời thơ ấu cho đến hiện tại của tôi. Cho nên khiến độc giả tin và đắm mình theo những câu chuyện ấy một cách say mê, thích thú. Và có thể nói, ngôn ngữ của nhân vật kể chuyện tạo ra sức hút kì diệu, sự hiếu kì của độc giả. Đưa người đọc đi đến những bất ngờ này đến bất ngờ khác. Ngôn ngữ người kể chuyện như chất kết dính nối liền giữa quá khứ và hiện tại một cách hoàn mỹ nhất tạo nên sự lơ lửng nó như sự giao mùa từ hạ sang thu một cách từ từ chậm rãi nhưng cũng thật thiêng liêng.

3.1.1.1. Ngôn ngữ giản dị, trong sáng

Giản dị trong suy nghĩ sẽ tạo nên sự giản dị trong diễn đạt. Chúng ta suy nghĩ như thế nào thì chúng ta sẽ diễn đạt bằng ngôn ngữ tương ứng như vậy, bởi vì ngôn ngữ là cái vỏ của tư duy. Có lẽ Nguyễn Nhật Ánh của chúng ta vừa là người lớn nhưng có một tâm hồn trẻ thơ nên cách suy nghĩ thật giản đơn, trong sáng đến thế. Đúng với tên gọi “*hoàng tử bé trong thế giới tuổi thơ*”. Trong truyện *Ngày xưa có một chuyện tình* có rất nhiều ngôn ngữ giản dị trong sáng như lời lí giải của Phúc thật là ngây thơ chân thật nhưng cũng ra vẻ ông cụ non “*tao nhớ ra rồi! thích một đứa con gái nào đó tức là lúc nào mình cũng mơ tới*

chuyện làm chồng của nó.”[1; 41]... Và “không chỉ vậy, lúc nào mình cũng tưởng tượng có một ngày con của nó chạy ra vườn réo mình inh ỏi “Ba ơi ba, vô ăn cơm”... Đó là một lời giải thích của một nhà triết học bé con mà không giống ai. Có lẽ cũng chưa một ai có thể giải thích được ngọn nguồn về việc thích hay yêu một người cụ thể như Phúc. Nguyễn nhật Ánh rất tài tình trong việc thể hiện ngôn ngữ nhân vật thật hồn nhiên trong sáng nhưng không giấu được sự mộc mạc giản dị ấy.

Ngoài ra trong truyện còn có nhiều ngôn ngữ thể hiện sự giản dị trong sáng khác như qua cuộc trò chuyện giữa bé Su và Phúc khi nó cố nặn con kiến thật to trong khi thực tế *con kiến nhỏ tí tẹo.*

“-Con nặn con ong à?- Tôi hỏi chỉ nghĩ được đến thế.

-Không đây là con kiến –Nó đáp, vẫn cầm cúi miết các ngón tay quanh mẫu đất

-Con kiến?-Tôi nhướn mắt-Con kiến to bằng con chuột kia à?”... Thì ra nó nặn con kiến cho bạn nó bị mù tên là Cỏ May vì bạn nó chưa bao giờ nhìn thấy cũng như cảm nhận được con kiến vì con kiến rất nhỏ, mặc dù nó đã từng bị kiến cắn. Qua ngôn ngữ giản dị, chân thật ta thấy yêu thêm cậu bé Su vì tấm lòng nhân hậu, biết yêu thương người khác. Nó cũng tâm lí như người lớn và muốn Cỏ May có thể cảm nhận hết mọi con vật dù nó có nhỏ và khó cảm nhận như thế nào. Ngôn ngữ ở đây là ngôn ngữ trẻ thơ nên nó thật dễ thương và trong trẻo như những dòng suối mát trong lành. Từ đó ta thấy được sự ngây thơ của đôi bạn này, Cỏ May tuy bị mù nhưng lời nói ẩn chứa sự lạc quan, hóm hỉnh. Cô bé ấy như một viên ngọc tuy bị khuyết điểm nhưng nó vẫn sáng lấp lánh một cách diệu kì. Còn bé Su như một ngôi sao may mắn luôn mang niềm vui và cứu vớt những mảnh đời bất hạnh như Cỏ May.

Có lẽ phải am hiểu về thế giới tuổi thơ lắm, mới có thể viết ra được những ngôn ngữ tuyệt vời như vậy. Đọc truyện ông ta hình dung như một cậu bé đang ở trong tình huống, hoàn cảnh đó viết ra những câu văn như thế chứ không phải là một người đã trưởng thành như vậy. Hay là lời của Miền khi gọi Vinh một cách

thân thiết. “mới hôm qua đây thôi, tôi chạy xe ngang qua nhà Miên ở gần cổng chợ, giật bắn người khi nghe nó kêu tôi:

-Vinh ơi Vinh!

Tôi chống một chân xuống đất, ngoảnh nhìn ra

-Gì thế Miên?

Miên đứng trước hiên, một tay cầm túi ni lông tay kia ngoắt tôi:

-Vinh lại đây!

Tôi tiến lại, tò mò và hồi hộp

Khi tôi đến gần, Miên chìa túi ni lông ra trước mặt tôi, mỉm cười:

-Tặng Vinh nè.

Tôi cúi nhìn. Đó là túi bánh xu xê, loại bánh mà tôi rất thích.”[1; 98]... Tình bạn giữa Vinh và Miên cứ thế trôi đi êm đềm, nhẹ nhàng nhưng thật đẹp. Và đó chỉ có thể là tình bạn không hơn không kém. Minh chứng cho điều đó là cách xưng hô của Miên thật là gần gũi, thân mật nhưng cũng không vượt qua giới hạn của tình bạn.

Lại nhắc đến bé Su một chú bé có nhiều câu hỏi và ý tưởng độc đáo. “trong mắt tôi, nó vẫn là đứa bé ngây thơ ở tuổi lên bảy. Những ý nghĩ của nó bao giờ cũng ngộ nghĩnh và đáng yêu .

-Chú à-Một hôm nó hỏi - Tại sao hoa mướp màu vàng mà hoa chanh lại màu trắng hử chú?

Câu hỏi của nó khiến tôi vô cùng bối rối.

-Ờ hình như những loại cây ra trái như cây ớt, cây ổi, cây bưởi, cây chanh, cây cau đều ra hoa màu trắng con à.

-Cây mướp cũng ra trái đấy thôi

Tôi tặc lưỡi:

-Nhưng đó là loại dây leo. Dây leo như mướp, bí khổ qua thì ra hoa vàng.

Tôi rất hài lòng với cách giải thích của mình cho đến khi nó hỏi tiếp:

-Thế tại sao cây khế lại ra hoa tím?

-Ờ há. Chú cũng không biết nữa.

-Con biết. -Nó cười.

-Tại sao?

-Con nghĩ các loài cây đều ra hoa theo cách chúng thích. Giống như con thích đội chiếc mũ trắng nhưng thằng bạn con thích đội chiếc mũ vàng. Và một đứa khác thì thích chiếc mũ tím. Nhiều khi chỉ để không giống hai đứa kia.”

[1; 105-106]...Ngôn ngữ của bé Su khiến ta ngỡ ngàng từ câu hỏi cho đến các lí lẽ đều rất thuyết phục và thú vị. Nguyễn Nhật Ánh đã rất thấu hiểu tâm lí trẻ thơ nên mới viết ra được những ngôn ngữ trong sáng, giản dị như vậy. Và hầu như đến với những trang sách của Nguyễn Nhật Ánh ta luôn tìm thấy kiểu ngôn ngữ này. Nó không quá trao chuốt hay có cánh nhưng đủ sức thuyết phục độc giả vì nó dễ hiểu và đó là lời ăn tiếng nói hằng ngày của trẻ thơ

Như vậy với ngôn ngữ trong sáng giản dị chủ yếu là ngôn ngữ của trẻ thơ Nguyễn Nhật Ánh đã chinh phục hoàn toàn trái tim người đọc. Đó là thứ ngôn ngữ mang một âm thanh trong trẻo mà chỉ có ở truyện Nguyễn Nhật Ánh.

3.1.1.2. Ngôn ngữ trữ tình đậm chất thơ

Ngôn ngữ trong truyện Nguyễn Nhật Ánh được sử dụng rất linh hoạt tùy vào tâm trạng của nhân vật có khi hài hước, hóm hỉnh có khi giản dị, trong sáng nhưng không bao giờ thiếu đi ngôn ngữ nhẹ nhàng sâu lắng đậm chất thơ. Vì lứa tuổi ông viết là học sinh nên không tránh được những mơ màng rung cảm đầu đời của những mối tình thơ dại. Và câu chuyện được viết với sự hồi tưởng về kỉ ức nên ngôn ngữ mang tính chất gợi nhớ, thơ mộng. Có khi đó là khung cảnh thiên nhiên thật buồn. *“tiếng chim uể oải đập cánh, tiếng ong bay trong vườn ổi ban trưa những ngày này nghe buồn tẻ làm sao. Nắng hè hùng hục khiến cỏ trong vườn khô đi và đổi sang màu lông chuột, mỗi khi đặt chân lên tôi nghe tiếng xào xạc dưới chân và âm thanh đó khiến cảm giác sắp sửa đi xa trở nên rõ rệt hơn bao giờ hết.”* [1; 77]...Vinh rất sợ khi phải xa quê hương nơi tuổi thơ gắn bó với biết bao kỉ niệm, xa Phúc và đặc biệt là xa nhỏ Miền nên lòng nó buồn man mác. Mà người buồn thì cảnh có vui đâu bao giờ cho nên cảnh vật cũng khoác lên mình chiếc áo màu cũ kĩ buồn tẻ. Đến đây tự nhiên ta nhớ đến câu thơ của Chế Lan Viên :

*“Khi ta ở chỉ là nơi đất ở
Khi ta đi đất bỗng hóa tâm hồn”*

Chẳng ai không chạnh lòng khi phải rời xa “*nơi chôn rau cắt rốn*” và đặc biệt hơn với Vinh nơi đó có Miền với tiếng gọi thân thương “*Vinh ơi*”. Qua ngôn ngữ ta thấy trước cảnh buồn của lòng người thân nhiên cũng mang một vẻ ảm đạm thê lương. Tác giả đã sử dụng những từ ngữ miêu tả cảnh vật thật chính xác người đọc có thể tưởng tượng ra được ngay một khu vườn cháy rụi vì nắng những chiếc lá ngã màu rơi rụng khắp khu vườn.

Hay tâm trạng của Phúc rời xa quê hương đến tám năm, trong một đêm trốn chạy với ba mình. Phúc chưa kịp từ giã quê hương chỉ nhìn quê hương qua màu đen của bóng đêm bao trùm. Nên nỗi nhớ quê hương càng thêm da diết. “*trong tám năm rời xa thị trấn, tôi cũng nhiều lần nằm mơ thấy tôi trở về. Tôi thấy ba tôi chở tôi vào vườn ổi của ông Năm Khoa những chiều lộng gió, cỏ lông chông bay suốt quãng đường dài. Tôi thấy tôi và thằng Vinh còem giành nhau giã muối ớt trong trong chiếc cối đá ở gian bếp nhà nó. Mãi giành nhau chẳng đĩa nào chịu đi thấp đèn nên tôi và nó nhiều lúc thét be be vì bị chày nện vào tay. Tôi thấy những bức tường quét vôi vàng của ngôi trường trung học, thấy hàng dương liễu thướt tha dọc bờ rào, thấy cả cảnh tôi ngồi giữa đám bạn trong giờ chơi gân cổ ra kể chuyện để được trả công bằng cà rem, xá xị, bánh mì. Và cuối cùng, bao giờ tôi cũng thấy Miền.*” [1; 89]... Những kí ức đẹp đẽ nơi quê nhà cứ lần lượt hiện ra trong tâm trí của Phúc. Đó là những gì gần gũi thân thương nhất và đặc biệt Phúc đã mơ đến Miền, Miền luôn ghé đến giấc mơ của Phúc một cách tự nhiên không báo trước. Miền xuất hiện mờ ảo trong tâm trí Phúc sau những hồi tưởng về những trò chơi vui đùa cùng lũ bạn. Ai đó bảo rằng nếu chúng ta suy nghĩ nhiều một chuyện gì đó vào ban ngày thì ban đêm nó sẽ xuất hiện trong giấc mơ. Chắc có lẽ những ngày tháng xa quê Phúc luôn canh cánh một nỗi lòng nhớ quê da diết. Ngôn ngữ của tác giả cứ tuôn chảy một cách mạch lạc theo thứ tự những câu chuyện theo nỗi nhớ của Phúc. Những hình ảnh hiện lên thật thơ mộng rất đời thường nhưng nó là những gì đẹp nhất còn đọng lại trong tâm trí của Phúc.

Người ta nói rằng : Có hai nụ hôn mà làm ta nhớ mãi đó là nụ hôn cuối cùng của mẹ và nụ hôn đầu đời trao cho người yêu. Và cũng như bao đôi tình nhân khác đã đến cái ngày Phúc và Miên hôn nhau. *“giữa cơn mưa kỳ diệu trong một ngày hè kỳ diệu, tôi nhận ra mình sung sướng và ngỡ ngàng trước sự mềm mại và ngọt ngào của bờ môi con gái. Lần đầu tiên trong đời tôi nhắm mắt lại để nghe chảy vào ngực mình những làn hơi thở thơm tho và ngập vị nắng; điều đó khiến tôi ngạc nhiên và ngất ngây đến mức trong một phút tôi không nhớ tôi là ai và đang ở đâu. Nhưng không cần tới những cảm xúc tuyệt vời đó, chỉ những sợi tóc mong manh của Miên mơn man trên má tôi buồn buồn cũng đã rất giống những mắt lưới trời chắt trái tim tôi trong buổi sáng hôm đó và tôi lập tức trở thành một chú cá đột nhiên tê liệt khả năng vùng vẫy.”* [1; 135-136]... Nụ hôn có sức mạnh đến kì lạ, nó khiến con người ta miên man ngây ngất và nụ hôn ấy đã bắt đầu cho tình yêu của Phúc và Miên. Ngôn ngữ của Nguyễn Nhật Ánh miêu tả nụ hôn đầu thật đẹp và lãng mạn nó thật ngọt ngào, bằng những ngôn ngữ tuyệt vời đó nếu chưa yêu ta cũng có thể cảm nhận được đôi chút về tình yêu.

Trong thời gian Phúc bỏ quê ra đi chỉ Vinh là người bên cạnh lo lắng và muốn cưới Miên làm vợ. Không phải vì nó thương hại nhỏ Miên và bởi vì Vinh yêu Miên thật sự và từ lúc còn bé nó đã có ý định cưới Miên làm vợ. Nhưng vì không biết nên trả lời như thế nào nên khi nhỏ Miên hỏi lí do mà cưới nó thì Vinh dậm ra lúng túng. *“ Trong một phút, tôi chợt rơi vào mộng mị. Tôi đưa mắt nhìn ra xa, thấy nắng chiều đột nhiên chín như rơm vàng trên khoảng sân nhỏ trước sân nhà Miên, thấy bờ gậu mỏng tơ dây leo quấn quít bỗng dựng tím ngắt và trên rặng tre xa phía bờ sông Ly Ly mây mùa thu đang thông thả kéo nhau về làm tổ. Vô vàn ám ức khổ đau phiền muộn chất chồng trong lòng tôi bao nhiêu năm qua bỗng chốc nhẹ tênh như ai vừa mới nhất đi. Và tôi nghe mình buông khuâng đáp, câu nói mà tôi nghĩ lẽ ra tôi phải nói từ lâu:*

“...-Ngay từ bé Vinh đã ước lớn lên sẽ cưới Miên làm vợ.”[1 ; 215]... Câu trả lời thật chân chất, mộc mạc đó có lẽ là câu nói xuất phát tự tận đáy lòng của Vinh còm. Nó thật cảm động, lời nói không đủ hoa mỹ, bóng bẩy để con người ta thích thú nhưng nó khiến ta cảm nhận được sự chân thành. Với giọng điệu thật

trữ tình, lãng mạn Nguyễn Nhật Ánh đã cho ta những câu văn thật mượt mà êm ả., đó là những dòng suối mát lành tinh khiết nhất dành cho độc giả.

Phúc xuất hiện như một khối núi lớn chắn ngang ngôi nhà hạnh phúc của Vinh và Miền. Những ngày này Vinh sống trong nỗi lo sợ còn Miền sống trong sự lựa chọn khó khăn. Những suy nghĩ của Vinh khiến anh nhớ đến lời bài hát “

*“Thiếu một nửa tôi đi tìm một nửa
Một nửa nắng vàng, một nửa mưa bay
Một nửa khuya, một nửa chiều, nửa gió
Ai sẽ là một nửa của tôi đây? [1; 301]...”*

Một nửa của họ có khi suốt đời không đến. Câu hỏi của họ rốt cuộc không có ai trả lời. Không biết dùng cuộc đời mình vào việc gì, họ đành ráp với một nửa khác, bấp bênh, khập khiễng, gập gềnh. Và tất nhiên họ sẽ cảm thấy như họ bị gượng ép vào một khuôn khổ không như họ mong muốn một mảnh ghép không vừa vặn ăn khớp với nhau. Câu hỏi tu từ ở đoạn thơ khiến người đọc hiểu được nỗi niềm của Vinh, vì sao Vinh lại nhớ đến đoạn thơ này. Bởi vì nó rất giống với hoàn cảnh của Vinh lúc bấy giờ luôn có vô vàn những câu hỏi muốn đặt ra cho nhỏ Miền. Mặc dù Miền đã là vợ của Vinh những nỗi lo sợ Phúc đến sẽ cướp Miền ra khỏi cuộc đời của Vinh nên những thắc mắc luôn đau đầu trong lòng. Bởi lẽ trải qua bao nhiêu sóng gió, thử thách khó khăn mới có được tình yêu ấy. Câu hỏi trong bài thơ cũng chính là câu hỏi mà Vinh muốn đặt ra cho Miền liệu rằng Miền có phải là một nửa của Vinh không ?. Người ta sống trên đời này mất rất nhiều thời gian để đi tìm một nửa ấy, nếu như thiếu đi một nửa thì tình yêu sẽ không còn là tình yêu. Dù con người sống một cuộc sống có đủ đầy về vật chất đến đâu thì cũng không được gọi là hạnh phúc. Ngôn ngữ của Nguyễn Nhật Ánh cứ đều đều nhẹ nhàng như ru con người ta vào thế giới của tình yêu một cách ngọt ngào, êm dịu. Nó không táo bạo như những truyện ngắn khác mà nó đến với chúng ta một cách nhẹ nhàng, sâu lắng, đủ để làm rung cảm một trái tim.

Có thể nói truyện ngắn Ngày xưa có một chuyện tình là một bài văn xuôi tuyệt đẹp, tràn đầy màu sắc hương thơm được dệt từ những ngôn ngữ giản dị đến độ thuần khiết

3.1.2. Ngôn ngữ nhân vật

Ngôn ngữ nhân vật là một trong các phương tiện quan trọng được nhà văn sử dụng nhằm thể hiện cuộc sống và cá tính nhân vật. Bài văn có hấp dẫn hay không là chủ yếu ở nghệ thuật sử dụng ngôn ngữ của nhà văn. Truyện Nguyễn Nhật Ánh ngôn ngữ không khó hiểu như tác phẩm của Nguyễn Tuân. Không trau chuốt như ngôn ngữ của Nam Cao hay cái nhẹ nhàng, lịch lãm của Thạch Lam. Ông chọn cho mình một lối viết tự nhiên dễ đi vào lòng người. Đó là ngôn ngữ của một vùng quê nghèo miền Trung với bao nhiêu nắng gió. Thứ ngôn ngữ mang một màu sắc riêng biệt mà không thể lẫn vào đâu được. Đọc những ngôn ngữ đó ta sẽ tìm lại những kí ức đẹp đẽ của một thời thơ ấu

3.1.2.2. Ngôn ngữ đối thoại

Trước hết, đối thoại trong truyện là đối thoại nghệ thuật đảm nhiệm chức năng thẩm mĩ bao gồm hai bình diện lời kể và lời thoại. Trong truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình* ngôn ngữ đối thoại chiếm một phần lớn vì đây chủ yếu là câu chuyện xoay quanh các nhân vật với những câu chuyện trong cuộc sống sinh hoạt đời thường. Trước hết là giọng thằng Hường đầy đe dọa với những đứa chọc nhỏ Miền em nó

“*mặt hầm hầm, Hường huơ khúc cây trên tay rít giọng:*

-Sáng này đưa nào chọc em tao?

Vừa nói Hường vừa quét ánh mắt dữ tợn lên bọn tôi. Ánh mắt đờng đờng sát khí của nó làm quai hàm tôi cứng lại

-Đâu có ai chọc nó ...

-Tụi mày không chọc sao nó khóc chạy về nhà?

Giọng thằng Hường gần gần. Thành linh nó vung khúc cây lên khỏi đầu, gầm lên:

-Đứa nào?”...[1;14]. Qua đoạn đối thoại trên ta thấy rằng tuy Hường là một thằng du côn hay cậy mạnh, cậy khỏe ăn hiếp yếu nhưng không thể phủ nhận

được nó là người anh thương em gái của mình hết mực. Nhưng cũng chính Hường là người anh khiến nhỏ Miền rầu rĩ và khổ tâm hết sức sau ba nó, vì nó hung dữ, và ngang tàn khiến bạn bè nó ai cũng sợ. Lời đối thoại của Hường như lời hỏi tội đầy quyền lực. Qua lời đối thoại đó tác giả đã khắc họa được tâm lí nhân vật một cách rõ nét, lời nói cũng thể hiện tâm lí bức tức, giận dữ, quát tháo của thằng Hường trước những đứa chọc ghẹo nhỏ Miền em nó.

Đôi khi những lời đối thoại cũng trở nên thật thú vị. Ta hãy nghe Phúc định nghĩa về thích một đứa con gái là như thế nào. Phúc dường như cũng chẳng biết thích là sao. *“Nó gãi má, xong lại gãi cằm. Cuối cùng nó gãi bụng ậm ừ:*

-Thích hả? Thích tức là...là...

Đột ngột mắt nó sáng lên:

-Tao nhớ ra rồi! Thích một đứa con gái nào đó tức là lúc nào mình cũng mơ tới chuyện làm chồng nó

Tôi nhăn mặt:

-Thôi đi mày!

Phớt lờ vẻ phản đối của tôi, Phúc thao thao:

-Không chỉ vậy, lúc nào mình cũng tưởng tượng có một ngày con của nó chạy ra vườn réo mình inh ỏi” Ba ơi ba, vô ăn cơm!” [1; 41-42]... Ngay cả Xuân Diệu – Ông hoàng của thơ tình còn định nghĩa về tình yêu một cách mờ nhạt

“Có ai định nghĩa được tình yêu

Có khó gì đâu một buổi chiều

Nó chiếm hồn ta bằng nắng nhạt

Bằng mây nhẹ nhẹ gió hiu hiu”

Ấy thế mà cậu bé Phúc đã định nghĩa tình yêu một cách bạo dạn và ngây thơ. Tuy nó chưa đủ đầy nhưng nó hoàn toàn có lí và thuyết phục. Cuộc đối thoại cho thấy sự áp úng của Phúc rõ ràng thằng này cũng chưa từng trải qua mối tình nào mà dám đi tư vấn tình yêu cho người khác điều đó làm tăng thêm sự ngộ nghĩnh đáng yêu thông qua các lượt thoại. Những lời đối thoại cứ tuông chảy một cách tự nhiên, chân thật ngôn ngữ rất giản dị, dễ hiểu nhưng chắc chắn được chọn lựa rất kĩ càng mới có thể hay và phù hợp đến như vậy. Ngôn ngữ đối thoại này

được Nguyễn Nhật Ánh sử dụng rất nhiều trong những câu chuyện của mình. Mặc dù chỉ ngắn gọn nhưng đã bộc lộ được hết tâm lí nhân vật mà tác giả muốn thể hiện. Và Nguyễn Nhật Ánh rất tài tình khi để lời đối thoại của các nhân vật đan xen với lời kể chuyện một cách rất tự nhiên và mạch lạc.

Hay cảm động hơn là lời của người mẹ thương con gái. *“mẹ tôi không mắng tôi, như trước nay vẫn thế. Bà chỉ thở dài:*

-Con khờ khạo quá!...

-Con lỗ dại với đứa nào vậy?- Bà nhìn chăm chăm vào mặt tôi, như bằng cái nhìn soi mói đó ngăn không cho tôi nói dối

-Dạ...dạ...-Tôi chỉ đáp ứng được hai tiếng rồi nước mắt trào ra

-Đứa nào vậy con? - Mẹ tôi kiên nhẫn

-Dạ...

-Dạ là sao?

Tôi lắc đầu và nhìn mẹ tôi bằng ánh mắt cầu khẩn

-Con nói đi con-Mẹ tôi cất giọng dỗ dành-Nếu tụi con thương nhau, mẹ sẽ qua nhà nói chuyện với mẹ thằng đó.” [1; 179]...Những lời nói của người mẹ cho thấy bậc làm cha làm mẹ nào mà không thương con. Dù ngoài kia có bao nhiêu người nhìn con mình bằng con mắt thị phi nhưng ba mẹ vẫn là người dang rộng đôi bàn tay đón con mình trở về và thứ tha cho những lỗi lầm ấy. Người mẹ đó thật khổ tâm trước nỗi lo sợ giấu giếm của con mình. Những lời đối thoại của người mẹ thể hiện sự dồn dập, hồi thúc con mình cho thấy sự lo lắng, thương xót con của người mẹ. Mẹ không la bởi lẽ mẹ hiểu rằng ngoài kia những lời đồn thổi khiến con mình chưa đủ mệt hay sao? Hơn lúc nào hết nó cần lời động viên hơn là la mắng hay sự giận dữ nên người mẹ không nỡ la con. Chỉ thương sau này con mình không có chồng và cháu mình không có cha nên bà mới gắng hỏi một cách thúc giục như vậy. Những bà mẹ miền quê thật tội nghiệp hết lo cho chồng đến lo cho con, khi con lỗ dại mẹ cũng chính là người sốt sắng, buồn khổ nhất. Suốt cuộc đời mẹ lam lũ, hi sinh chịu đựng. Những câu hỏi dồn của người mẹ đôi khi cũng có sự trách móc nhưng trách móc trong sự thương cảm, đi đôi với sự dỗ dành dịu ngọt. Bà nghĩ rằng đời con mình sẽ ra sao nếu nó là người mẹ đơn thân

không có chồng. Đối với mẹ con mãi là đứa con bé bỏng một mình không thể gồng gánh được mọi chuyện. Tôi đã nghe ai đó nói rằng: *“trẻ con khi lớn lên sẽ không còn là trẻ con trong khi cha mẹ vẫn không thôi làm cha mẹ.”* Các lượt lời của người mẹ nhiều hơn người con và thể hiện sự gấp rút, hối hả hơn. Trong khi lời của người con thì ấp úng và chậm rãi. Qua sự khác biệt đó tính cách nhân vật được thể hiện một cách rõ nét.

Bằng ngôn ngữ đối thoại tác giả đã miêu tả thành công tâm lí nhân vật để ta hiểu hơn về nhân vật để mà đồng cảm, sẻ chia. Ngôn ngữ đối thoại trong truyện Nguyễn Nhật Ánh rất dễ hiểu và ngắn gọn nhưng không có nghĩa không thú vị. Và từ ngôn ngữ dễ hiểu ấy người đọc có thể suy nghĩ ra nhiều điều thật thâm thúy. Đồng thời qua đó tính cách nhân vật cũng khắc họa rõ nét. Đôi khi lời đối thoại chỉ được đáp trả bằng một lượt lời ngắn gọn *“anh đi đây!”*

[1; 306]...Câu nói khiến ta ta xúc động trước sự chia li trong nước mắt ấy, đó là quyết định khó khăn của Vinh nhưng vì người con gái anh thương anh chấp nhận hi sinh. Lúc này đây lí trí đã chiến thắng con tim. Trong những lời đối thoại ta thấy rằng giữa ba người lẽ ra ai cũng được hưởng hạnh phúc nhưng rất tiếc hạnh phúc chỉ dành cho hai người còn người thứ ba sẽ là người chịu đau khổ và đứng bên lề của hạnh phúc. Và Vinh quyết định nhận sự thiệt thòi đó về mình. Câu nói có dấu chấm than thể hiện tình cảm của Vinh ẩn chứa sau câu chữ ấy. Câu văn nghe thật buồn và như tuyệt vọng, ở đây giống như sự ra đi mãi mãi như con người ta đã lường trước được sự rủi ro trước chuyến đi ấy

Và tác giả đã khép những lời đối thoại lại ở những trang cuối bằng hình ảnh Phúc trò chuyện với cậu bé Su *“khi kể lại điều đó với tôi, mắt nó ngân ngán nước:*

-Sao người ta phải xua đuổi bà ấy đi hả chú?

-Vì người ta muốn bà ấy trở về nhà mình. Ở trong nhà mình thì bà ấy sẽ bình yên hơn là đi lang thang.

-Bà ấy có nhà sao?

-Chú nghĩ bà ấy có nhà...

-Tại sao người ta bị điên hả chú?

-*Có lẽ người ta bị một chấn động nào đó-Tôi ngập ngừng đáp.*

-*Có phải khi người ta buồn thật buồn mà không có cách nào thoát ra được nỗi buồn đó.* “[1; 320]...Như vậy phải chăng tác giả đưa lời đối thoại này vào nhằm cho Vinh nhớ lại đứa con ngây thơ của mình cũng đồng thời nói lên hoàn cảnh mình lúc này cũng có một nỗi lòng thật buồn mà không thể nào thoát ra được. Giá như con người ta có thể điên để không còn buồn tủi trước cuộc đời này, hay có thể điên để có thể trốn tránh những sự lựa chọn khó khăn như Phúc. Vì khi điên ta không còn biết ta là ai ta không còn biết gì về cuộc đời này không cần phải suy nghĩ, đắn đo, toan tính, không cần phải yêu thương hay nhớ nhung về một ai cả. Đó cũng là một cách né tránh dù đó là cách không hay nhưng nó là ý nghĩ tốt nhất để Phúc có thể chạy trốn ở thực tại. Và bé Su một đứa trẻ rất nhỏ đã thấu hiểu được điều đó và thương cảm cho người đàn bà kia. Qua cuộc nói chuyện ta thấy rằng bé Su là một đứa trẻ rất nhạy cảm và giàu lòng vị tha. Dường như nó sinh ra để thương yêu hết thảy mọi người mọi vật trên đời này.

Qua việc sử dụng hàng loạt các lượt lời đối thoại giúp ta có thể hiểu thấu đáo hơn cảm xúc từ sâu thẳm bên trong của các nhân vật. Những ngôn ngữ đối thoại trong truyện của Nguyễn Nhật Ánh đến thật tự nhiên hệ thống những đoạn đối đáp rất đa dạng và linh hoạt. Từ ngôn ngữ ấy góp phần rất lớn trong việc thể hiện tính cách nhân vật, từ đó truyền tải cho người đọc tư tưởng, nội dung của tác phẩm.

3.1.2.3. Ngôn ngữ độc thoại

Độc thoại nội tâm là phát ngôn của nhân vật nói với chính bản thân, trực tiếp phản ánh quá trình tâm lý bên trong; kiểu độc thoại thầm, mô phỏng hoạt động suy nghĩ, xúc cảm của con người trong dòng chảy trực tiếp của nó. Sử dụng ngôn ngữ độc thoại trong truyện này Nguyễn Nhật Ánh muốn đào sâu tính cách, tâm hồn nhân vật. Trong truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình* của nhà văn Nguyễn Nhật Ánh yếu tố độc thoại chiếm tỉ lệ rất thấp vì những câu chuyện của ông chủ yếu là ngôi thứ nhất người kể xưng tôi nên yếu tố độc thoại là rất hiếm thấy. Nhưng ở *Ngày xưa có một chuyện tình* yếu tố độc thoại xuất hiện một cách

độc đáo kì lạ qua lời bài hát của một người đàn bà điên mà bé Su đã kể cho Phúc.
“ Bà điên hát những bài hát kỳ lạ:

-Này chàng ơi

Cánh diều hâu bay trên trời cao

Con gà tìm mồi dưới đất...”[1; 318].

Chẳng một ai có thể được ý nghĩa của lời bài hát nhưng rõ ràng lời bài hát đang hướng đến đối tượng là một chàng trai. Có lẽ người đàn bà này bị cú sốc về mặt tình cảm quá lớn nên đã hóa điên. Phải chăng câu hát đó chỉ hát trong vô thức chẳng mong một ai trả lời. Và chắc hẳn cũng chẳng có câu trả lời nào cho đích đáng. Hay một câu hỏi thật ngây ngô :

“Móng vuốt của ai

Của diều hâu hay của chàng?...

Móng vuốt của ai

Của chàng hay của diều hâu?”[1; 318]...

Chỉ có những người điên mới có những câu hỏi như vậy. Và vì sao trong lúc chờ đợi Miền và bé Su ra chỗ hẹn Phúc lại nhớ đến câu bé Su với câu chuyện về người đàn bà điên đến thế? Chắc có lẽ vì nhớ con? Hay bởi vì Phúc thấy tâm trí mình như muốn nổ tung khi phải suy nghĩ về nhiều chuyện. Hình ảnh những người thân yêu nhất lại ủa về lần lượt và Phúc thấy có lỗi khi phải đối xử với mọi người như thế. Vì trước khi đi xa con người ta thường trách vắn bản thân mình khi có lỗi với những người ở lại. Hay là sự mong ước của Phúc tha hóa điên để không còn biết gì về cuộc sống này khỏi phải suy nghĩ, hay đưa ra những quyết định khó khăn khiến những người mình yêu quý phải đau lòng. Trong lúc lòng Phúc đang rối bời với những lo toan, suy nghĩ thì lời bài hát của người đàn bà điên vẫn cứ thế mà tuôn chảy.

“-Này chàng ơi

Cánh diều hâu bay trên trời cao

Con gà con tìm mồi dưới đất.” [1; 319]...

Tác giả đưa những lời độc thoại của người đàn bà điên qua lời bài hát nhằm đưa ra một triết lí. “*lúc đó, tôi chỉ mỉm cười. Nhưng về sau này tôi nhận ra*

nếu con người sống trọn một trăm năm, trừ ra cộng lại một cách chi li thì thời gian thực sự vui vẻ, bình yên, hạnh phúc chắc chỉ gói ghém trong vón vện một năm. Chín mươi chín năm còn lại được định nghĩa bằng các từ khóa: buồn khổ, toan tính, lo lắng, ưu tư và vô vàn những thứ mệt mỏi khác.”[1; 321]...Nếu cuộc sống này chỉ toàn là hạnh phúc thì con người ta đâu phải đau khổ, muộn phiền và cũng chẳng còn gì thú vị. Ta thử tưởng tượng xem cuộc đời cũng giống như một bức tranh nếu màu đỏ, cam, xanh vàng... tượng trưng cho sự may mắn, hạnh phúc thì màu xám, đen, nâu... là những gam màu tối tượng trưng cho nỗi buồn, sự bất hạnh. Nếu một bức tranh chỉ có những gam màu sáng hoặc chỉ có những gam màu tối thì bức tranh sẽ không hoàn hảo được. Cuộc đời chúng ta cũng vậy nếu như suốt một đời ta chỉ gặp toàn chuyện vui và hạnh phúc thì cuộc sống thật tẻ nhạt và vô vị. Nhưng đôi khi vết thương lòng quá lớn con người ta sẽ suy nghĩ nhiều và đổ bệnh người ta gọi là tâm bệnh, hay chính những cú sốc tinh thần khiến con người ta hoảng toàn gục ngã, bi lụy như người đàn bà điên kia. Và Phúc nghĩ đến bé Su qua lời hát của người đàn bà điên Phúc nhớ đến nó vì nó còn nhỏ mà đã sống tình cảm và biết đau xót trước người đàn bà điên. Trong khi Phúc giẫm lên tình bạn đẹp đẽ của Vinh để cướp lấy vợ Vinh - người con gái Vinh yêu từ lúc nhỏ. Chắc hẳn Phúc đang đấu tranh tâm lí rất dữ dội và Phúc nghĩ với tấm lòng nhân hậu bé Su cần được trả về cái nơi nó sinh ra. Nơi đó có hai con người giàu tình yêu thương và lòng cao thượng chứ không như Phúc một con người ích kỉ.

Như vậy mượn lời độc thoại của người đàn bà điên theo hồi tưởng của nhân vật Phúc gợi cho ta biết bao suy nghĩ và cho độc giả nhiều cách suy đoán. Vì sao trong giờ phút ra đi Phúc không hồi tưởng về một tương lai tốt đẹp nơi đó có bé Su và Miền mà hồi tưởng về bé Su với câu chuyện người đàn bà điên ấy. Đây là cách xây dựng ngôn ngữ độc thoại một cách độc đáo mới lạ, khiến độc giả thắc mắc và đầy nghi vấn. Ta thấy rằng nếu như ngôn ngữ đối thoại trong truyện Nguyễn Nhật Ánh tự nhiên, mộc mạc, dễ hiểu thì ngôn ngữ độc thoại lại ẩn chứa biết bao triết lí về cuộc đời này.

3.2. Giọng điệu trần thuật

“Giọng điệu” là thái độ, tình cảm, lập trường tư tưởng, đạo đức của nhà văn với hiện tượng được miêu tả thể hiện trong lời văn quy định cách xưng hô, gọi tên, dùng từ, sắc điệu tình cảm, cách cảm thụ xa gần, thân sơ, thành kính hay suồng sã, ngợi ca hay châm biếm,...”. “Giọng điệu là một yếu tố đặc trưng của hình tượng tác giả trong tác phẩm. Nếu như trong đời sống, ta thường chỉ nghe giọng nói nhận ra con người thì trong văn học, giọng điệu giúp chúng ta nhận ra tác giả”. Người đọc có thể nhận thấy tất cả chiều sâu tư tưởng thái độ, vị thế, phong cách, tài năng cũng như sở trường ngôn ngữ, cảm hứng sáng tạo của người nghệ sĩ thông qua giọng điệu. Nền tảng của giọng điệu là cảm hứng chủ đạo của nhà văn. Và trong truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình* ta nhận thấy nhà văn có giọng điệu rất phong phú và đa dạng

3.2.1. Giọng điệu trữ tình ngọt ngào

Kiểu giọng điệu trữ tình ngọt ngào thường được Nguyễn Nhật Ánh thể hiện qua những câu văn giàu chất thơ và hình ảnh đẹp. Trong truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình* ta bắt gặp những câu văn này thật nhẹ nhàng và dễ đi vào lòng người thể hiện qua cách xưng hô đối thoại của các nhân vật để từ đó ta cảm nhận được giọng điệu của nhân vật. Đó là cuộc trò chuyện của Cỏ Mây và bé Su.
“một lần Cỏ Mây nói:

- Tôi hôm qua mình mơ thấy mình về nhà

-Bạn mơ thấy ba mẹ bạn sao?

-Ờ.

-Họ như thế nào?

-Mình nghe tiếng ba mẹ mình lao xao trò chuyện. Tiếng của bà ngoại mình rên rầm vì cái chân đau. Và tiếng con Vện sửa đầu dây. Cả tiếng mưa trên mái lá nữa.”[1; 88]...Trong cái giọng ấy dường như ta thấy sự mong chờ, hờn hờ của Cỏ Mây đó là tâm trạng của một cô bé thiếu thốn tình thương của cha mẹ. Cả trong giấc ngủ cũng mơ thấy cha mẹ mình. Nhưng Cỏ Mây không hình dung ra được ba mẹ mình như thế nào vì từ nhỏ nó đã không nhìn thấy được cha mẹ. Mặc

dù khi nói đến chuyện buồn nhưng trong giọng điệu của cô bé có cái gì đó vui tươi, hớn hờ có lẽ nó tin vào giấc mơ đó, nó kể bằng sự trong sáng, thơ ngây

Đọc truyện xong những câu xưng gọi thân mật của Vinh và Miền khiến tôi nhớ mãi nó êm dịu, nhẹ nhàng. Nó thể hiện tình bạn thân thiết gắn bó luôn cùng nhau sẽ chia vui buồn của đôi bạn giành cho nhau.

“-Vinh ơi Vinh!

Tôi chống một chân xuống đất, ngoảnh nhìn nó:

Gì hả Miền?

Miền đứng trước hiên, một tay cầm túi ni lông, tay kia ngoắt tôi:

-Vinh lại đây!...

-Tặng Vinh nè

-Miền mới đi ăn cưới ông chú về. Miền để giành cho Vinh đó...

-Cảm ơn Miền nha?”[1; 98]...

Tình bạn của Vinh và Miền thật đẹp, nó không quá thân mật nhưng thật ấm áp, nó trong sáng như ánh pha lê kia cứ lung linh óng ánh một cách diệu kì. Còn phần Vinh mặc cho đòn roi của anh Hương nó cứ thích gần gũi nhỏ Miền. Giọng điệu thật kín đáo, dịu dàng và tinh tế biết bao. Cuộc sống phong phú và đa dạng sẽ phải có những khoảnh khắc buồn, những thoáng vui, những phút giây cảm động và tiếc nuối về một cái gì đó, về một ai đó. Những xúc cảm thầm kín, những khoảnh khắc đẹp ấy luôn lẫn khuất trong tâm hồn con người mà không phải ai cũng thấy, cũng cảm nhận được. Có một thời tình cảm của Vinh còm và Nhỏ Miền lại đẹp đến vậy. Giọng điệu của Vinh đối với Miền lúc nào cũng nhẹ nhàng, từ tốn

Còn giọng điệu của Phúc thì êm dịu trong khi thuyết phục Miền cùng mình bỏ trốn.

“em à, mỗi người chỉ có một cuộc đời thôi - Giọng Phúc đều đều bên tai tôi - Ta không thể phung phí cuộc đời mình và đối xử với nó một cách bất công. Anh và em đã đến tuổi sống theo ý thích của mình chứ không phải sống theo ý thích của người khác. Ai cũng có thể phê phán mình nhưng đâu có ai sống thay cho mình!”

[1; 286]... Những lời lẽ của Phúc mới êm đềm và thuyết phục làm sao nó như làn

suối mát chảy vào lòng đất trong những ngày khô hạn. Dĩ nhiên Phúc nói đúng cuộc đời này ta chỉ sống một lần nên phải sống sao cho mình thấy hạnh phúc thỏa mái nhất. Và dù mình có sai lầm thì đã sao? Có ai đã sống thay cho mình ngày nào đâu mà họ biết hết những trăn trở nghĩ suy trong lòng mình. Với giọng điệu trữ tình nhưng cũng mang nhiều triết lí sâu xa.

Bằng giọng văn nhẹ nhàng nhưng sâu lắng Nguyễn Nhật Ánh khiến người đọc cảm thấy lâng lâng trước những câu văn trữ tình giàu triết lí. Qua giọng điệu ta có thể thấu hiểu được cảm xúc của nhân vật khi buồn vui hay giận hờn. Và *Ngày xưa có một chuyện tình* như một bài văn xuôi giàu chất thơ đi vào lòng người với những lời lẽ thật ngọt ngào

3.2.2. Giọng điệu triết lí

Giọng điệu triết lí bao giờ cũng gọi cho ta nhiều suy nghĩ và chiêm nghiệm ra những điều thâm thúy nhất. Giọng điệu trong truyện Nguyễn Nhật Ánh không sâu xa khó hiểu nhưng nó để lại biết bao nhiêu điều cho người đọc về cuộc đời về tình yêu. “*con đừng lo. Tình bạn là mảnh đất phù hợp nhất để tình yêu gieo xuống hạt giống của mình. Tới một ngày nào đó, chiếc áo tình bạn trở nên chật chội, con bé đó sẽ cần tới một chiếc áo khác.*”[1; 56]... Lời cậu Huân là lời của một người từng trải trong tình yêu mặc dù cậu chưa có vợ nhưng lời nào của cậu cũng chí lí cũng sâu sắc. Tình yêu cũng giống như cái cây ban đầu chỉ là một hạt giống nếu gặp một thời điểm nhất định nó sẽ nảy mầm và sự vun đắp, chăm bón của con người khiến nó sẽ đơm hoa kết trái. Và có ai đó đã nói rằng khi yêu thì trong mắt mình người mình yêu luôn đẹp nhất. Tôi nghĩ câu nói này hoàn toàn chính xác bởi lẽ khi yêu con người ta có thể bỏ qua mọi thói hư tật xấu của nhau tôi đã từng nghe mẹ mình đọc rằng :

*Lỗ mũi mười tám gánh lông
Chồng yêu chồng bảo râu hồng trời cho
Đêm nằm thì ngáy o o,
Chồng yêu chồng bảo ngáy cho vui nhà.
Đi chợ thì hay ăn quà,
Chồng yêu chồng bảo về nhà đỡ cơm.*

*Trên đầu những rạ cùng rơm,
Chồng yêu chồng bảo hoa thơm rắc đầu...*

Vâng khi người ta đã thương thì thấy cái gì của nhau cũng đẹp và chấp nhận được kể cả những thói xấu. Và đó là lí do mà khiến Phúc cũng thích nhỏ Miền nó không thể lí giải được vì sao trong khi nó biết rất rõ Vinh còm bạn nó cũng thích nhỏ Miền. Nó muốn nhường tình yêu này cho Vinh lắm nhưng vì Nhỏ Miền không thích Vinh và đây là lí do nó cảm thấy chính đáng nhất để ngụy biện cho chính lỗi lầm của mình. Và phải chăng như lời cậu Huân nói : *“đau khổ chỉ có tính chất tính chất tình huống chứ không phải là bản chất của tình yêu, bởi khi cánh cửa này đóng lại với Thủy Tinh thì đồng thời một cánh cửa khác mở ra với Sơn Tinh. Trong tình yêu luôn luôn tồn tại một quy luật nghiệt ngã: đau khổ của người này đôi khi là hạnh phúc của người kia, và ngược lại. Số phận thích ném đá những người đang yêu, nhưng khi tảng đá rơi trúng đầu người này hiển nhiên nó sẽ không rơi trúng đầu người khác.”* [1; 128]...Cậu Huân nói gì cũng ẩn chứa một triết lí sâu xa. Và đúng như thế cuộc tình giữa ba người sẽ không bao giờ có kết cục tốt đẹp, sẽ có một người bị thua cuộc và từ bỏ cuộc chơi để hai người còn lại được cảm thấy vui vẻ và thỏa mái. Và dĩ nhiên người thua cuộc bao giờ cũng là người đáng thương và khổ đau nhất. Với giọng văn giàu triết lí khiến Nguyễn Nhật Ánh đã cho chúng ta chúng ta có cái nhìn đa chiều hơn về cuộc đời này. Những câu văn của Nguyễn Nhật Ánh thường thể hiện mang tính chất khẳng định, ý kiến đưa ra đã trở thành chân lí. Nhà văn nói các kiểu triết lí khác nhau, thông qua giọng điệu cụ thể, giọng điệu triết lí gắn liền với cách cắt nghĩa mới hay hơn cung cấp thêm ý nghĩa cho một khái niệm đã quen thuộc. Nhiều triết lí bắt nguồn từ những suy nghĩ riêng, những cảm nhận riêng của tác giả được biểu đạt bằng giọng điệu thể hiện những suy ngẫm chiêm nghiệm của nhà văn về vấn đề tình yêu, về cuộc sống, con người một cách mới mẻ.

Đến một đứa bé cũng có một triết lí riêng tuy ngây thơ, trong sáng nhưng cũng là điều đáng để chúng ta suy ngẫm. *“ Con thích đi trên những cây cầu. Con kiến theo càn tre bò từ bên này bờ ao sang bên kia bờ ao cũng giống như ta đi*

từ bờ biển này qua bờ biển kia thôi. Nếu gió thổi chúng qua bên kia bờ như chúng ta đi máy bay thì có gì là vui

Tôi chép miệng:

-Người ta không thể xây cầu qua biển vì biển quá rộng

-Quá rộng thì mỗi ngày xây một khúc thôi. Xây một ngàn năm thì cũng xong.

-Lúc đó thì chú và con đều chết cả rồi-Tôi thở ra-Và hầu hết những người tham gia xây dựng cây cầu đó cũng không ai còn sống để nhìn thấy cây cầu.

-Nhưng trước khi chết thì mọi người đều biết mình đang xây dựng một cây cầu.-Nó nói, như người lớn-Chẳng lẽ vì biết ngày mai mình sẽ chết mà ngày hôm nay mình không muốn làm gì!” [1; 145-146]... Câu nói của một đứa trẻ khiến ta thật sự bất ngờ và ngỡ ngàng. Bởi lẽ con người ta không ai biết trước được cái ngày mà mình chết và nếu như có chết thì ta cũng sống sao cho trọn vẹn với ngày hôm nay để không hối tiếc. Xuân Diệu đã từng viết :

“ Thà một phút huy hoàng rồi chợt tắt

Còn hơn le lói suốt trăm năm ”

Ta đến với cuộc đời này bằng đôi bàn tay không và khi chúng ta trở về cát bụi cũng chỉ với đôi bàn tay ấy. Nhưng chúng ta không để lại thành quả gì trên chính cuộc đời này là lỗi ở ta. Và những thành quả ấy nếu đời này chúng ta không được nhận thì mai sau con cháu thế hệ sau sẽ được nhận và tiếng thơm của ta sẽ được nhắc lại muôn đời.

Ai đó đã bảo: Tình yêu được đo bằng nỗi nhớ, trong tình yêu nỗi niềm đau đớn và dữ dội nhất là nỗi niềm nhung nhớ. Và nếu như một ngày nỗi nhớ nhạt dần thì đã đến lúc tình yêu kia cũng không còn neo đậu trong tâm trí ta. “*nỗi nhớ Miền cũng nhạt theo thời gian. Mỗi tình học trò kéo dài một năm, neo vào trí nhớ tôi trong hai năm, tới năm thứ ba thì lỏng dần. Tôi nghe người ta bảo rằng tình yêu là lửa, sự xa cách là gió. Gió sẽ dập tắt những ngọn lửa lớn. Câu nói rất hay, nhưng không phải lúc nào cũng đúng. Sự xa cách chỉ nuôi dưỡng tình yêu trong trường hợp ta còn hy vọng, ta biết ta đang chờ đợi điều gì và ta vững tin sự kiên nhẫn sẽ được đền đáp. Hy vọng chính là oxy của tình yêu. Nếu không có chiếc*

cọc hy vọng để bám vào, tình yêu sẽ buông tay và ngọn lửa sẽ lụi tàn” [1; 207]... Ông bà ta nói chớ có sai: “*xa mặt sẽ cách lòng*” dù người ta có yêu thương nhau như thế nào đi nữa nếu trong một thời gian quá dài không gặp nhau thì tình cảm sẽ nhạt nhòa theo năm tháng. Mà lòng người là thứ dễ thay đổi nhất trong khi ngoài kia có biết bao nhiêu là cám dỗ đang xô bồ. Giọng văn nhẹ nhàng nhưng để lại trong ta biết bao nhiêu điều đáng phải suy nghĩ

Một lần nữa bé Su lại cho ta một triết lí về cuộc đời này theo cách suy luận của trẻ con nhưng rất thấm. “*khác với trẻ con, người lớn chỉ lớn thêm được một lúc nữa thôi. Rồi họ không lớn nữa mà sẽ già đi. Sau đó thì họ qua đời. Và mình sẽ lần lượt mất dần những người thân.*”[1; 260]... Cậu bé đã cho ta biết về triết lí nhân sinh. Cũng như những chiếc lá kia thôi từ xanh sẽ ngả sang vàng rồi sẽ lìa cành và ra đi mãi mãi. Rồi những chiếc lá xanh khác lại mọc lên. Con người cũng vậy ai rồi cũng sẽ lớn lên già nua và chết đi, đó là quy luật của tự nhiên không ai có thể cưỡng lại được. Vũ trụ thì còn mãi nhưng đời người thì ngắn ngủi như Xuân Diệu đã viết:

*“Còn trời đất nhưng chẳng còn tôi nữa
Nên buồn khuâng tôi tiếc cả đất trời”*

Một chú bé nhỏ vậy mà có cách nghĩ nhìn xa trông rộng và hiểu được cái quy luật đáng sợ của tạo hóa. Ai sống trên đời này điều gì họ cũng có thể làm được ngoại trừ tuổi già và sắc đẹp đó là những thứ có giới hạn không ai có thể trẻ mãi, sống mãi. Cũng như mọi người đều đến thế giới này rồi đến một ngày nào đó cũng phải nói lời từ giả dù rất muốn ở thêm

Như vậy với giọng điệu triết lí Nguyễn Nhật Ánh giúp ta có những suy nghĩ sâu sắc đầy đủ hơn về cuộc sống con người trên cuộc đời này để mà cảm thông để mà sang sẻ vì cuộc đời này đâu chỉ toàn là màu hồng, mà có những mảnh đời bất hạnh đang bủa vây quanh ta

3.2.3. Giọng điệu suy tư trầm trở

Điểm khác biệt trong những truyện trước kia của Nguyễn Nhật Ánh là đều viết về các cô cậu học trò, các em thiếu nhi. Còn đối với truyện dài *ngày xưa có một chuyện tình* thì viết về cuộc đời của nhân vật từ lúc nhỏ cho đến khi trưởng

thành dựng vợ gả chồng, mà người lớn thì có lắm những mối suy tư, lo nghĩ nên giọng điệu ở đây chủ yếu là giọng điệu trần trối của các nhân vật khi vào độ tuổi trưởng thành. *“một mình đạp xe trên đường về, tôi nghe đâu mình ong ong như có ai vừa thả vào đó một mớ chong chóng. Đầu tôi quay tít mù. Tôi tự đặt cho mình vô số câu hỏi và tôi loay hoay tìm cách tự trả lời. Rằng nhỏ Miền hẹn thằng Phúc đến nhà ông Giáo Dương để mượn sách là chuyện bình thường. Chuyện còn con như thế chẳng lẽ lúc nào nó cũng rủ tôi đi chung. Chắc Miền sợ làm phiền tôi nên chọn cách đi một mình đó thôi. Thằng Phúc có lẽ thấy chuyện đó không có gì quan trọng nên không nói cho tôi biết. Cũng có thể nó định nói nhưng tôi đến phút chót nó lại không nhớ ra. Tôi cũng vậy thôi. Xưa nay, có những chuyện tôi định kể cho Phúc nghe, đến khi gặp nó tôi lại quên bém. Ờ, có vậy mà tôi cũng quýnh lên”* [1; 85-86]... Những lo sợ của Vinh hoàn toàn có lí ai mà không lo khi người mình thương lại đi chơi cùng một đứa con trai khác mà không có mình bên cạnh. Giọng điệu ở đây khiến ta cảm nhận được sự cuốn cuốn, lo sợ của Vinh. Đúng là càng lớn con người ta lại có nhiều chuyện phải suy nghĩ, chúng ta không chỉ sống vì chúng ta mà chúng ta sống vì người khác sống sao cho hợp với đạo lí, lẽ phải, nhưng cái đó khi nói lí thuyết suông thì dễ nhưng khi thực hành thì có khi ta lại vi phạm. Vì vậy cuộc đời về cơ bản là buồn và có vô vàn mối lo nghĩ. *“chiều hôm sau khi Phúc ra về, tôi ngồi một mình ngoài vườn thần thờ chờ đêm xuống. Tôi nhớ lại túi bánh xu xê hôm trước Miền tặng tôi mà lòng buồn muốn khóc. Hóa ra Miền chẳng có ả ý gì khi tặng bánh cho tôi. Có thể nó chẳng biết sự tích vua Lê Anh Tông, chẳng biết bánh xu xê có một tên gọi khác. Nó tặng bánh cho tôi như tặng một phần quà an ủi. Để nó khỏi rứt. Và để cho tôi đỡ bị thiệt thòi.”* [1; 114]... Miền tặng bánh cho Vinh chiếc bánh đó chỉ là tình bạn mà Miền dành cho Vinh có lẽ là sự biết ơn chứ không hề có ý gì khác. Vậy mà làm Vinh mừng rỡ và nghĩ theo một hướng khác rồi đắm ra suy nghĩ vẩn vơ rồi buồn rầu. Giọng điệu đôn hậu ấm áp, ân tình ấy góp phần vào việc lột tả, khám phá những suy tư, trần trối, dằn vặt trong tâm hồn nhân vật. Giọng điệu của đoạn văn chùng xuống như người ta cố đánh cho nốt nhạc xuống đến nốt thấp nhất với giọng điệu buồn tủi đến nao lòng. Và khi tình yêu đặt quá

nhiều hy vọng đến khi nhận ra sự thật con người ta hụt hẫng như rơi xuống vực sâu. Nỗi khổ tâm của Vinh ít ai mà hiểu được, khi đôi tim đã lỡ nhịp đập thì âu đành phận Vinh không thể cưỡng cầu hay gượng ép.

Rồi đến cái ngày Phúc ra đi Vinh còm cęż vô vàn những câu hỏi đặt ra cho lòng mình. *“nếu Phúc không đột ngột biến thành một chàng trai hấp dẫn thì liệu Miền có yêu tôi không, hay nó mãi mãi chỉ xem tôi là một người bạn tốt?”. Tôi biết đó là một câu hỏi ngu ngốc, chỉ có tác dụng gây nhức đầu. Nó thuộc về loại câu hỏi mà người ta chỉ có thể chạm vào cái lõi của nó để biết được thực chất của vấn đề.”*[1; 137-138]... Người ta nói đúng thử hỏi đường nào vào yêu không mang nhiều đau khổ. Huống chi đó là tình yêu đơn phương không nói thành lời thì còn khổ tâm đến nhường nào nữa? thế mà Vinh người con trai ấy vẫn không bỏ cuộc vẫn yêu Miền say đắm như những ngày đầu. Tình yêu có sức mạnh gē góm nó có thể khiến một người đang bi lụy trở nên mạnh mẽ, hay cũng có thể khiến con người ta mất ăn mất ngủ thao thức. Những câu hỏi cứ chập chờn trong đầu Vinh mà không có lời giải đáp. Giọng điệu của câu văn đầy hoài nghi, trăn trở mà Vinh không thể nào thoát ra được

Tình yêu giữa Phúc, Vinh, và Miền cứ trong vòng vây lần quần không lối ra khi Phúc đã ra đi bất chợt lại quay về khiến cho Miền nhiều đêm suy nghĩ. *“tôi trằn trọc suốt đêm bên cạnh Vinh và sáng hôm sau khi Phúc xuất hiện, vẻ mặt rạng rỡ của anh lập tức tán mông những ưu tư và tôi yên tâm cảm thấy trái đất vẫn bình thản quay quanh mặt trời. Nhưng khi màn đêm buông xuống, tôi lại nhận ra tôi đau khổ quay về đối diện với chính mình. Trong mấy ngày liền tinh thần tôi bất định như cây kim trên chiếc la bàn bị hỏng chuyển động qua lại một cách bối rối giữa ngày và đêm, giữa đúng và sai, giữa Phúc và Vinh. Cây kim đó chỉ dừng lại, trở vào Phúc khi anh thú nhận anh còn rất yêu tôi và luôn nhớ đến tôi cả trong giấc ngủ.”* [1; 283-284]... lại một lần nữa Miền đứng giữa sự lựa chọn khó khăn quay về bên Phúc hay ở lại bên Vinh điều đó khiến Miền càng thêm mệt mỏi và u sầu. Giọng điệu ở đây cho thấy sự rối bời đắn đo không có cách giải quyết ổn thỏa của Miền. Tình yêu có khi khiến con người ta thăng hoa,

đôi khi cũng đẩy con người ta vào bờ vực thẳm. Mà ở đây cả ba nhân vật Vinh, Phúc, Miên cứ quần quanh như những con nai bị giăng lưới.

Như vậy với giọng điệu đầy suy tư trần trụi Nguyễn Nhật Ánh đã thể hiện tâm trạng của nhân vật một cách rõ nét nhất. Đó là tâm trạng lo lắng suy tư trần trụi khi gợi nhớ về câu chuyện tình cảm động của ba nhân vật trong truyện. Qua đó ta thấy được tình yêu có muôn màu muôn vẻ và lắm lúc tình yêu khiến con người ta yếu đuối, trở nên ích kỉ và khi yêu không một ai tránh được hai chữ đau lòng. Nguyễn Nhật Ánh đã thành công khi sử dụng giọng điệu suy tư, lo lắng, trần trụi để nói lên tâm trạng của các nhân vật tâm trạng bất an, suy tư, buồn tủi. Từ giọng điệu đó người đọc càng hiểu hơn về nhân vật để mà mở lòng ôm ấp vuốt ve những tâm hồn đáng thương ấy.

*Tiểu kết :

Yếu tố dẫn đến thành công cho một truyện dài chính là ngôn ngữ và giọng điệu. Bằng ngôn ngữ trần thuật ở ngôn thứ nhất tác giả đã để cho mỗi nhân vật trong cuộc tình tay ba bộc bạch hết nỗi lòng của mình để tạo sự công bằng không ai phải thiệt thòi. Và ở ngôi kể này người đọc tin rằng cái mà tác giả viết ra là thật. Bên cạnh đó giọng điệu đa màu sắc cũng làm nên thành công cho tác phẩm trước hết là giọng điệu trữ tình ngọt ngào khiến câu văn trở nên mượt mà hấp dẫn. Hay giọng điệu triết lí khiến độc giả phải suy tư trần trụi về tình bạn, tình yêu, tình người và những triết lí đáng cho ta phải suy ngẫm. Và giọng điệu suy tư trần trụi khiến ta đồng cảm, thấu hiểu hơn cho những bất hạnh, buồn tuổi của nhân vật để rồi ta cảm thương cho những số phận ấy

C. KẾT LUẬN

Gọi Nguyễn Nhật Ánh là nhà văn viết cho thiếu nhi, là người chuyên viết truyện cho tuổi mới lớn, e rằng còn còn chưa đủ, chưa đúng. Nguyễn Nhật Ánh viết cho tất cả mọi người. Các tác phẩm thành công của anh đã đạt đến, đã mang chứa những giá trị văn chương thực sự (Ý Nhi). Nguyễn Nhật Ánh là cây bút sáng tạo ông đã đi sâu vào thế giới trẻ thơ một cách chân thật đọc truyện ta lại tìm thấy mình đâu đó. Người đọc như bị lôi cuốn vào những trang sách ấy đọc không rời mắt đọc say sưa, mê mẩn. Đặc trưng nổi bật của ngòi bút Nguyễn Nhật Ánh là đi sâu, lách sâu vào thế giới trẻ thơ. Anh dường như đã trẻ lại để có thể nhập vai tốt như vậy. Và cứ thế hàng loạt những cuốn truyện được ra đời đó là những đứa con tinh thần và đứa nào chào đời cũng được lau chùi sạch sẽ, cẩn thận.

Không gian trong truyện là không gian làng quê nghèo dân dã, chất phác không gian đã tạo nên một bức tranh tuyệt đẹp nơi xóm làng miền quê nghèo. Không gian giữa hiện thực và quá khứ đan xen vào nhau tạo nên một cái kết thật viên mãn. Cùng với không gian thì thời gian trong truyện cũng có nhiều biến đổi. Thời gian một đời người nhưng được thu gọn lại nhườn chỗ cho sự thăng hoa của câu chữ về tâm lí nhân vật.

Một trong những yếu tố tạo nên ấn tượng mạnh mẽ và sâu đậm trong truyện dài *Ngày xưa có một chuyện tình* chính là ngôn ngữ và giọng điệu Ngôn ngữ linh hoạt, có khi uyển chuyển truyền cảm, có khi lại suy tư với bao niềm lo nỗi sợ. Có khi luyến tiếc có khi xót xa đau buồn. Ngôn ngữ thì đời thường dễ hiểu, ngôn ngữ giàu hình ảnh, giàu chất thơ và cả ngôn ngữ đối thoại độc thoại. Khai thác khía cạnh ngôn ngữ này nhằm lột tả được tính cách nhân vật và từng số phận của mỗi người

Những tác phẩm của Nguyễn Nhật Ánh sẽ còn mãi với thời gian với thế hệ đó là những cơn gió mát thổi vào tâm hồn của chúng ta đặc biệt là trẻ thơ, bồi dưỡng tâm hồn, nuôi dưỡng nhân cách nơi để các em hoàn thiện hơn nơi đó gắn liền với những câu chuyện của Nguyễn Nhật Ánh

D. TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1]. Nguyễn Nhật Ánh (2017), *Ngày xưa có một chuyện tình*, Nhà xuất bản TP Hồ Chí Minh
- [2]. Nguyễn Nhật Ánh (1990), *Mắt biếc*, Nhà xuất bản Trẻ
- [3]. Nguyễn Nhật Ánh (1989), *Cô gái đến từ hôm qua*, Nhà xuất bản Trẻ
- [4]. Nguyễn Nhật Ánh (1987), *Bàn có năm chỗ ngồi*, Nhà xuất bản Trẻ
- [5]. Nguyễn Nhật Ánh (28/2/2016), *Con chó nhỏ mang giỏ hoa hồng*, Nhà xuất bản Trẻ TP Hồ Chí Minh
- [6]. Lại Nguyên Ân(1999), *Thuật ngữ văn học*, Nhà xuất bản Đại học quốc gia Hà Nội.
- [7]. Vũ Thi Hương (2009), *Thế giới nghệ thuật trong truyện Nguyễn Nhật Ánh*, Luận văn thạc sĩ.
- [8]. Trần Đình Sử (1998), *Dẫn luận thi pháp học*, Nhà xuất bản Hội nhà văn
- [9]. Trần Đình Sử (2011), *Giáo trình Lí luận văn học*, NXB Đại học Sư phạm
- [10]. Trần Đình Sử, (1993), *Dẫn luận Thi pháp học*, NXB Giáo dục, Hà Nội
- [11]. Trần Đình Sử (2000), *Lý luận và phê bình văn học*, Nhà xuất bản Hội nhà văn
- [12]. Vân Thanh (1999), *Phác thảo văn học thiếu nhi Việt Nam*, Nhà xuất bản Khoa học Xã hội, Hà Nội.
- [13]. Nguyễn Thị Hồng Thắm (2017), *Khóa luận Thế giới nhân vật trong một số tác phẩm của nhà văn Nguyễn Nhật Ánh*
- [14]. Vũ Ân Thy (1997), *Nguyễn Nhật Ánh – Người bạn đọc thân mến trẻ*, Báo Sài Gòn giải phóng.
- [15]. Nguyễn Thị Đài Trang (2003), *Luận văn Nhân vật trẻ em trong truyện Nguyễn Nhật Ánh*
- [16]. Bùi Văn Tiểng (1997), *Thời gian nghệ thuật trong tiểu thuyết của Vũ Trọng Phụng*, NXB Văn hóa

XÁC NHẬN CỦA HỘI ĐỒNG BẢO VỆ KHÓA LUẬN TỐT NGHIỆP

Quảng Nam, tháng 05 năm 2018

SINH VIÊN THỰC HIỆN

Trần Thị Thu

XÁC NHẬN CỦA CBHD

ThS. Huỳnh Thị Ánh Hồng

GIÁO VIÊN CHẤM 1

GIÁO VIÊN CHẤM 2

TS. Huỳnh Thị Thu Hậu

ThS. Trịnh Minh Hương